

VVD
2002
1

Politiek Kernpunten Programma 2002 - 2006

ENJOY YOUR FREEDOM

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

**Vertrouwen in
Verantwoordelijkheid**

Voorwoord

Voor u ligt “Vertrouwen in verantwoordelijkheid”, het Politiek Kernpunten Programma (PKP) 2002 – 2006 van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD). Het PKP zal voor de komende jaren een leidraad voor de politieke visie van de JOVD zijn. Natuurlijk is deze visie gebaseerd op de liberale beginselen: vrijheid, verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid.

De titel van het PKP, “Vertrouwen in verantwoordelijkheid”, geeft duidelijk aan waar het om draait in het PKP. Naast het hebben van een zo groot mogelijke vrijheid, moet ook verantwoordelijkheid genomen worden. Echte vrijheid ontstaat pas wanneer ook verantwoordelijkheid genomen wordt.

De JOVD heeft haar verantwoordelijkheid genomen door voor de achtste keer sinds het eerste PKP in 1966 een bijdrage te leveren aan de politieke meningsvorming. Op het novembercongres 2002 te Goes is het PKP vastgesteld. Het PKP is door vele mensen mogelijk gemaakt. Het concept-PKP is opgesteld door de PKP-commissie, die bestond uit Aike Kamphuis, Tonarius Looyesteyn en Bas van 't Wout (auditor). Daarnaast hebben de regio's zich ingezet voor de PKP-avonden en is tijdens het novembercongres 2002 het PKP verder bediscussieerd en vastgesteld zoals het nu voor u ligt. Ik wil Aike, Tonarius en Bas bedanken voor hun inzet en hun bijdrage aan de politieke meningsvorming van de JOVD in de komende jaren.

Rest mij u veel leesplezier te wensen.

Ferdi de Lange
Vice-voorzitter Politiek

BIBLIOTHEEK RU GRONINGEN

2414 9417

INHOUDSOPGAVE

1. <u>VERTROUWEN IN VERANTWOORDELIJKHEID</u>	3
2. <u>EUROPESE UNIE</u>	4
2.1 <i>Inleiding</i>	4
2.1.1 <i>Uitbreiding</i>	4
2.1.2 <i>Verdieping van de Europese Unie</i>	4
2.1.3 <i>Beleidsreinen van de Europese Unie</i>	5
3. <u>BINNENLANDSE ZAKEN</u>	6
3.1 <i>Inleiding</i>	6
3.1.1 <i>De nationale overheid</i>	6
3.1.2 <i>De decentrale overheden</i>	6
3.1.3 <i>Participatie door de burger</i>	7
3.2 <u>FINANCIËN</u>	8
3.2.1 <i>Inleiding</i>	8
3.2.2 <i>Financieel overheidsbeleid</i>	8
3.2.3 <i>Belastingstelsel</i>	8
4. <u>ECONOMISCH BELEID</u>	10
4.1 <i>Inleiding</i>	10
4.1.1 <i>Privatisering en liberalisering</i>	10
4.1.2 <i>(De)regulering</i>	10
4.1.3 <i>Subsidiëring</i>	11
4.1.4 <i>Werkgelegenheidsbeleid</i>	11
4.1.5 <i>Europese economische zaken</i>	11
4.1.6 <i>Landbouw</i>	12
4.2 <u>SOCIALE ZAKEN</u>	12
4.2.1 <i>Inleiding</i>	12
4.2.2 <i>Bestaansminimum</i>	12
4.2.3 <i>Kinderbijslag</i>	13
4.2.4 <i>Verlofregeling</i>	13
4.2.5 <i>Algemeen verbindend verklaren van CAO's</i>	14
5. <u>JUSTITIE</u>	15
5.1 <i>Inleiding</i>	15
5.1.1 <i>Rechtspraak</i>	15
5.1.2 <i>Politie</i>	16
5.1.3 <i>Europese samenwerking</i>	16
5.1.4 <i>Straf(maat)</i>	17
6. <u>VLUCHTELINGENBELEID</u>	18
6.1 <i>Inleiding</i>	18
6.1.1 <i>Toekomstige maatregelen</i>	18
6.1.2 <i>Huidige maatregelen</i>	18
6.1.3 <i>Illegaliteit</i>	19
6.1.4 <i>Europees perspectief</i>	19
6.2 <u>INTEGRATIE VAN MINDERHEDEN</u>	19
6.2.1 <i>Inleiding</i>	19
6.2.2 <i>De Nederlandse taal</i>	19
6.2.3 <i>Probleemgebieden</i>	20

7.	RUIMTELIJKE ORDENING	22
	<i>7.1 Inleiding.....</i>	<i>22</i>
	<i>7.1.2 Aanwijzen natuurgebieden.....</i>	<i>22</i>
	<i>7.1.3 Huisvesting.....</i>	<i>22</i>
	7.2 VERKEER EN VERVOER.....	23
	<i>7.2.1 Inleiding.....</i>	<i>23</i>
	<i>7.2.2 Taakverdeling.....</i>	<i>23</i>
	<i>7.2.3 Wegennet.....</i>	<i>24</i>
	<i>7.2.4 Spoornet.....</i>	<i>24</i>
	<i>7.2.5 Europees vervoersbeleid.....</i>	<i>24</i>
8.	VERVUILING	25
	<i>8.1 Inleiding.....</i>	<i>25</i>
	<i>8.1.1 Kleine vervuiling.....</i>	<i>25</i>
	<i>8.1.2 Grote vervuiling.....</i>	<i>25</i>
	<i>8.1.3 Uitstoot van gassen.....</i>	<i>25</i>
	<i>8.1.4 Schiphol.....</i>	<i>26</i>
	<i>8.1.5 Verhouding milieu en mens.....</i>	<i>26</i>
	<i>8.1.6 Verbruik fossiele brandstoffen.....</i>	<i>27</i>
9.	ONDERWIJS.....	28
	<i>9.1 Inleiding.....</i>	<i>28</i>
	<i>9.1.1 Scholen.....</i>	<i>28</i>
	<i>9.1.2 Personeel.....</i>	<i>28</i>
	<i>9.1.3 Kwaliteitsgarantie.....</i>	<i>29</i>
	<i>9.1.4 Basisonderwijs.....</i>	<i>29</i>
	<i>9.1.5 Voortgezet onderwijs.....</i>	<i>30</i>
	<i>9.1.6 Beroepsonderwijs.....</i>	<i>30</i>
	<i>9.1.7 Hoger onderwijs.....</i>	<i>30</i>
	<i>9.1.8 Wetenschap.....</i>	<i>31</i>
	9.2 CULTUUR.....	31
	<i>9.2.1 Inleiding.....</i>	<i>31</i>
	<i>9.2.2 Cultuursubsidies.....</i>	<i>31</i>
	<i>9.2.3 Publieke televisie.....</i>	<i>31</i>
10.	GEZONDHEIDSZORG	33
	<i>10.1 Inleiding.....</i>	<i>33</i>
	<i>10.1.1 Ziektekosten.....</i>	<i>33</i>
	<i>10.1.2 Organisatie.....</i>	<i>34</i>
	<i>10.1.3 Ouderenzorg.....</i>	<i>35</i>
	10.2 MEDISCHE ETHIEK.....	36
	<i>10.2.1 Inleiding.....</i>	<i>36</i>
	<i>10.2.2 Bestaande mogelijkheden.....</i>	<i>36</i>
	<i>10.2.3 Onderzoeken.....</i>	<i>37</i>
11.	BUITENLANDS BELEID	38
	<i>11.1 Inleiding.....</i>	<i>38</i>
	<i>11.1.1 Internationale vrede en veiligheid.....</i>	<i>38</i>
	<i>11.1.2 Mondiale vrijhandel.....</i>	<i>38</i>
	<i>11.1.3 Ecologische stabiliteit.....</i>	<i>39</i>
	<i>11.1.4 Ontwikkelingssamenwerking.....</i>	<i>39</i>

1. Vertrouwen in Verantwoordelijkheid

Uitgangspunt van het liberalisme is de vrijheid van het individu om zijn leven zo in te richten als hij zelf wil. Direct aan deze vrijheid gekoppeld is de individuele verantwoordelijkheid. Het is deze verantwoordelijkheid die voorkomt dat de individuele maatschappij ook een egoïstische maatschappij zou betekenen. Immers, de principiële vrijheid van elk individu om die beslissingen te nemen die hem goeddunken, wordt ingeperkt door zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van zijn mede-individen. Dit alles naar het adagium ‘de vrijheid van het individu houdt op, waar die van een ander begint’.

Het is van belang de verantwoordelijkheid ten opzichte van de mede-individen niet te verwarren met solidariteit. Bij verantwoordelijkheid draait het om het rekenschap geven aan anderen in de maatschappij. Solidariteit is, wanneer het door de overheid wordt gebezigd, een riskant begrip. Met een beroep op solidariteit kan zonder veel moeite de individuele vrijheid worden beknot en worden vervangen door een stelsel waarbij de overheid bepaalt wat goed voor de maatschappij zou zijn. Overigens wil dit niet zeggen dat er geen waarde toekomt aan solidariteit. Dit is echter een individuele zaak. Individen zijn namelijk uitstekend in staat om zelf te bepalen met wie zij solidair willen en kunnen zijn.

Het bij het nemen van individuele beslissingen rekenschap geven aan de verantwoordelijkheid jegens anderen is één ding. Het ook werkelijk in staat zijn om *zelf* de feitelijke verantwoordelijkheid te dragen voor te nemen beslissingen is iets heel anders. Met name wat dit aspect betreft, blijft de overheid in gebreke. Juist doordat de overheid veel te veel doet, schiet zij ernstig te kort.

Individen, maar evengoed individuele organisaties, ondernemingen, etc. moeten van de overheid het vertrouwen krijgen dat zij in de huidige maatschappij verdienen. Zij moeten in staat zijn om het eigen bestaan op een verantwoorde wijze in te vullen.

Wanneer individuen en organisaties het vertrouwen krijgen hun eigen verantwoordelijkheid te dragen, zullen zij ook in staat zijn om de problemen waarmee zij worden geconfronteerd aan te kunnen.

Het is een illusie te denken dat de overheid vanuit het Binnenhof of het gemeentehuis de problemen in de maatschappij kan oplossen. Alleen de direct betrokkenen zijn daartoe in staat. Daarom zal bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg de verantwoordelijkheid van schoolbesturen en zorgaanbieders dienen te worden hersteld. Alleen zij zijn in staat de problemen in hun eigen sectoren op te lossen omdat alleen zij deze problemen werkelijk kennen.

De grootste uitdaging van de overheid voor de komende vier jaar is dan ook niet het versterken van de Europese Unie, noch het voortvarend aanpakken van de problematiek rond de immer groeiende stroom asielzoekers. De echte uitdaging voor de overheid is het stellen van vertrouwen in de verantwoordelijkheid van individu en organisatie en daar vervolgens naar te handelen!

Aike Kamphuis
Voorzitter commissie PKP 2002 – 2006

Tonarius Looyensteyn
Lid commissie PKP 2002 – 2006

2. Europese Unie

2.1 Inleiding

Voor ieder individu is het van groot belang dat de omgeving waarin hij leeft veilig is en dat er een redelijk welvaartspeil is. Bij het bereiken van deze basisvoorwaarden spelen afzonderlijke, traditionele staten een grote rol. Desalniettemin kan Nederland alleen niet aan haar burgers garanderen dat aan deze basisvoorwaarden zal worden voldaan. Daarvoor is regionale samenwerking noodzakelijk.

Vanaf de 2^e Wereld Oorlog wordt binnen Europa zeer intensief samengewerkt. De aanvankelijke doelstellingen van deze samenwerking waren het streven naar economische vooruitgang en het stabiliseren van vrede en democratie. Deze doelstellingen corresponderen met de eerder geformuleerde basisvoorwaarden voor individuen. In de 21^e eeuw is de Europese Unie (EU) uitgegroeid tot het vierde bestuursniveau ten aanzien van Nederlandse burgers (naast gemeente, provincie en Rijk).

2.1.1 Uitbreiding

Uitbreiding van de EU is belangrijk. Een geografisch grotere EU moet aanmerkelijk beter in staat worden geacht om haar doelstellingen te bereiken. Uitbreiding kan echter niet onbeperkt. Alleen Europese landen komen hiervoor in aanmerking. Toetreding van Afrikaanse of Aziatische landen, zoals Turkije of Marokko, zou de Europese Unie teveel ontwrichten. De huidige (reeds beperkte) gemeenschappelijke identiteit zou daardoor worden uitgehouden, met als gevolg het wegvallen van de basis van onderlinge samenwerking. Ook toetreding van geografisch te grote landen als Rusland en de Oekraïne zou de EU teveel belasten. In plaats van mogelijk lidmaatschap dienen met de omliggende landen vergaande vrijhandelsverdragen te worden afgesloten.

Landen die wel in aanmerking komen voor lidmaatschap van de EU dienen te voldoen aan strenge eisen waardoor hun opgaan in de EU zo probleemloos mogelijk verloopt. Hoewel het voor latere toetreders steeds moeilijker zal zijn te voldoen aan het *Acquis Communautaire*, kunnen geen afwijkingen worden geaccepteerd.

Uiteraard kan de Europese Unie niet worden uitgebreid wanneer de EU zelf nog niet aan uitbreiding toe is. Derhalve dienen eerst de noodzakelijke institutionele en financiële hervormingen te worden gerealiseerd.

2.1.2 Verdieping van de Europese Unie

Binnen de Europese Unie is sprake van voortschrijdende integratie: het aantal deelterreinen waarop wordt samengewerkt, wordt steeds verder uitgebreid. Tot nu toe is nooit het eindpunt van de integratie bepaald.

Individueel zijn er bij gebaat, dat het orgaan dat beslissingen neemt waardoor zij worden geraakt, zo dicht mogelijk bij hen staat. Dit betekent, dat het aantal onderwerpen dat door de EU wordt bestreken in beginsel eindig is. Het streven om de EU om te vormen tot een *alomvattende* federatie is derhalve niet in het belang van het individu en is dus ongewenst! In beginsel blijven de samenwerkende staten soeverein.

De Europese Unie dient niettemin een krachtiger identiteit te krijgen dan zij nu bezit. Hierbij zijn twee zaken van belang. In de eerste plaats de democratische legitimatie en in de tweede plaats de organisatiestructuur van de EU.

Burgers dienen op elk bestuursniveau vertegenwoordigd te worden door een rechtstreeks gekozen orgaan. Dit geldt ook voor de Europese Unie. Het vertegenwoordigend orgaan op Europees niveau is het Europees Parlement. Het Parlement dient twee bevoegdheden te

hebben. Ten eerste dient zij (onderdeel van) de wetgevende macht te zijn. Ten tweede dient zij de uitvoerende macht te controleren. Zowel wat betreft de wetgevende als de controlerende taak dient het vertegenwoordigend orgaan te beschikken over afdoende middelen.

De huidige organisatiestructuur van de EU is ondoorzichtig. Om de verantwoordelijkheden duidelijk te krijgen dient de Europese Commissie omgevormd te worden tot een Europese regering waarin vakministers beleid initiëren. De Europese Commissie dient na de verkiezingen voor het Europees Parlement te worden geformeerd.

Tezamen met het Europees Parlement vormt de Europese Commissie vervolgens de wetgevende macht. De Raad van Ministers zal functioneren als een senaat die, nadat Commissie en Parlement overeenstemming hebben bereikt, het bereikte resultaat (slechts) kunnen goed- of afkeuren. Per beleidsterrein dient zorgvuldig te worden bekeken of afschaffing van het vetorecht in de raad van ministers wenselijk is.

Het Europees Parlement dient de beschikking te krijgen over een recht van initiatief en amendement als middel voor haar wetgevende taak. Voor haar controlerende taak dient zij de beschikking te krijgen over een recht van interpellatie, vraagrecht, budgetrecht en recht van enquête.

2.1.3 Beleidsterreinen van de Europese Unie

Zoals reeds opgemerkt, dienen beslissingen in beginsel op een zo laag mogelijk niveau genomen te worden. Als criterium geldt “zo hoog als nodig, zo laag als mogelijk”. Toepassing van dit criterium leidt tot een principiële bevoegdheidsverdeling tussen Staat en EU.

Bij toepassing van dit criterium dient bijvoorbeeld besluitvorming wat betreft Onderwijs buiten de competentie van de EU te vallen. Hetzelfde geldt voor Landbouw. Hoewel Landbouw op dit moment een van de belangrijkste beleidsterreinen is waarop de EU actief is, kan dit niet goed worden verantwoord. De noodzaak van een geharmoniseerd landbouwbeleid bestaat niet meer. De landbouwpolitiek dient dan ook te worden teruggegeven aan de lidstaten.

Onderwerpen die daarentegen op grond van dit principe wel binnen de competentie van de EU vallen, zijn het (Europees) Vervoersbeleid en het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (GBVB). Onder het laatste vallen drie hoofdtaken: het gemeenschappelijk beleid t.a.v. derde landen; het waarborgen van de veiligheid van de EU-landen; het voeren van een eenduidig migratie- en asielbeleid. Vanwege het belang van deze onderwerpen dienen hiervoor binnen de Commissie aparte commissarissen benoemd te worden. De huidige positie van Hoge Vertegenwoordiger voor het GBVB dient derhalve te vervallen.

3. Binnenlandse Zaken

3.1 Inleiding

Nederland als land kent een lange geschiedenis. Ondanks grote maatschappelijke veranderingen als globalisering, de Europese samenwerking en het feit dat Nederland moet worden aangeduid als migratieland, is Nederland voor praktisch alle inwoners nog steeds het eerste referentiekader. Dit “nationale denken” is niet negatief.

3.1.1 De nationale overheid

De Koning is sinds 1815 het staatshoofd van Nederland. De Koning vervult niet alleen symbolische taken, maar speelt ook een belangrijke constitutionele rol in de Nederlandse parlementaire monarchie. Zo maakt de Koning deel uit van de regering. De huidige rol van de Koning is gewenst. Hij voorkomt, met name gedurende het (in)formatieproces voor een nieuw kabinet, een absolute fixatie op partijpolitieke belangen.

Hoewel de opvolging in het Koningschap niet democratisch gelegitimeerd is, is dit geen probleem om de bestaande situatie te continueren. Immers, de uiteindelijke beslissingen worden door de volksvertegenwoordiging of door de door hen gecontroleerde ministers genomen. Wanneer een door de Koning gegeven advies of aangestelde (in)formateur ongewenst is, dan kan er simpelweg geen gehoor van worden afgeweken.

De regering bestaat naast de Koning uit de ministerraad. De ministerraad wordt gevormd na algemene verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Het regeerakkoord, dat wordt gesloten door de partijen die in de ministerraad gaan samenwerken, dient zoveel mogelijk op hoofdlijnen te worden opgesteld.

De belangrijkste macht op landelijk niveau is de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal. Door de Staten-Generaal wordt namelijk het Nederlandse volk vertegenwoordigd. Naast de gedeelde wetgevende taak met de regering, is de belangrijkste taak van de beide kamers van de Staten-Generaal het controleren van de regering.

3.1.2 De decentrale overheden

Tussen gemeente en nationale overheid bevindt zich de provincie. Het bestaan van een tussenlaag is van belang. Een groot aantal problemen overstijgt de grenzen van gemeenten. Het zou ondoenlijk zijn deze problemen vervolgens bij de nationale overheid neer te leggen. Hoewel er dus behoefte bestaat aan een tussenlaag, kunnen grote vraagtekens worden gezet bij de bestaande indeling. De provinciegrenzen vloeien rechtstreeks voort uit de historische ontwikkeling van Nederland zonder dat zij rekening houden met de huidige problemen. De problemen liggen met name bij de grote steden en hun verhouding met het omliggende gebied.

De gemeente is de bestuurslaag die het dichtst bij de burger staat. Het streven moet zijn bij deze bestuurslaag zoveel mogelijk beslissingsbevoegdheid neer te leggen en slechts die zaken op een hoger niveau te regelen waarvoor dat echt noodzakelijk is. De gemeente moet dan natuurlijk wel goed functioneren. Dit vereist een systeem van teugels en tegenwichten waarbij de onderscheiden machten elkaar in evenwicht houden.

Op dit ogenblik ontbreekt, zowel in de gemeente als in de provincie, een strikte scheiding tussen de controleur, het vertegenwoordigend orgaan, en de gecontroleerde, het bestuur. Het meest zichtbaar blijkt dit uit het feit, dat zowel de wethouders als de gedeputeerden tevens lid zijn van de gemeenteraad respectievelijk provinciale staten.

Een ander probleem is het feit dat de commissaris van de Koning en de burgemeester apart van de overige leden van de uitvoerende organen worden benoemd bij Koninklijk Besluit, waarbij de rol van de gemeente of provincie zeer beperkt is. Dit onderscheid is in de huidige situatie niet goed meer te verdedigen. De positie van beide voorzitters is namelijk niet (meer) vergelijkbaar met die van de Koning in de regering, maar veeleer met de positie van de premier in de ministerraad.

Om bovenstaande problemen op te lossen moeten derhalve belangrijke wijzigingen worden doorgevoerd. In de eerste plaats moeten gedeputeerden en wethouders niet langer onderdeel uitmaken van provinciale staten respectievelijk de gemeenteraad. Eveneens moet het mogelijk worden om gekwalificeerde externen voor de functies te vragen.

De tweede grote wijziging is wijziging van het kiesstelsel en de formatieprocedure op decentraal niveau. Na gehouden verkiezingen moeten partijen met elkaar gaan onderhandelen over mogelijk te vormen coalities. De (in)formateur op gemeentelijk niveau moet worden benoemd door de commissaris van de Koning en de (in)formateur op provinciaal niveau moet worden benoemd door de Kroon. Wanneer een gewenste coalitie is gevormd, wordt één van de beoogde wethouders of gedeputeerden de nieuwe burgemeester of commissaris van de Koning. Op gemeentelijk niveau zal vervolgens de commissaris van de Koning tegelijkertijd voor vier jaar het college van burgemeester en wethouders benoemen. Op provinciaal niveau zal de Kroon dit doen door tegelijkertijd voor vier jaar de commissaris van de Koning en de gedeputeerden te benoemen.

Op deze wijze ontstaat er een situatie op decentraal niveau die vergelijkbaar is met de situatie op landelijk niveau. Gemeente en provincie moeten hierdoor beter in staat worden geacht om hun taken op een verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren. Daarnaast wordt hierdoor mogelijk de betrokkenheid van de burgers bij de gemeentelijke en provinciale politiek vergroot, aangezien het gezicht van de gemeente of provincie iemand zal zijn die door henzelf indirect is aangesteld.

3.1.3 Participatie door de burger

Nederland is een vertegenwoordigende democratie. Dit betekent, dat de inwoners van Nederland binnen de verschillende bestuurslagen zijn vertegenwoordigd door een kleine groep individuen. Binnen het huidige bestel is het moeilijk voor te stellen dat dit systeem kan functioneren zonder politieke partijen. Politieke partijen behartigen over het algemeen brede belangen en proberen invloed te krijgen op het bestuur van het land.

Politieke partijen mogen zich laten sponsoren door bijvoorbeeld het bedrijfsleven. Deze sponsoring moet echter beperkt blijven zodat de onafhankelijkheid gewaarborgd blijft. Daarnaast dient grote transparantie door de ontvangende politieke partij te worden betracht.

Een probleem met de politieke partijen is dat de participatie van burgers terugloopt. Wanneer dit zou doorzetten dreigt de legitimiteit van politieke partijen en daarmee van onze vertegenwoordigende democratie in gevaar te komen. Deze groeiende kloof tussen burgers en politiek is een verantwoordelijkheid van zowel de politiek als van de burgers zelf. Door een meer dualistisch stelsel en meer debat op hoofdlijnen kan deze kloof mogelijk worden verkleind.

Een referendum is een vorm van directe democratie en is alleen daarom al slecht verenigbaar met een vertegenwoordigende democratie. Fundamenteel is echter het bezwaar dat bij een referendum minderheidsbelangen over het hoofd worden gezien en politieke keuzes worden versimpeld tot een ja-of-nee probleem. Het houden van correctieve of beslissende referenda dient derhalve niet plaats te vinden.

3.2 Financiën

3.2.1 Inleiding

De overheid regeert met het geld dat is ontvangen uit onder meer de belastingopbrengsten. Het is niet meer dan logisch dat zij dit op een verantwoorde wijze doet. Dat betekent, dat wanneer de overheid niet veel geld te besteden heeft, zij minder uitgaven doet en dus niet extra gaat lenen. Eventueel moet de overheid op haar uitgaven bezuinigen. Slechts in uiterste nood mag voor het doen van investeringen worden geleend. Wanneer is geleend, moet ervoor worden gezorgd dat deze lening zo snel mogelijk wordt afgelost.

3.2.2 Financieel overheidsbeleid

Het huidige financiële beleid van de overheid dient erop gericht te zijn zo snel mogelijk verlost te raken van de op de samenleving drukkende staatsschuld. In de eerste plaats betekent dit, dat de overheid moet werken met een sluitende begroting. Hierbij dient ernaar te worden gestreefd, dat op de begroting geld wordt overgehouden na de noodzakelijke uitgaven. Dit geld dient vervolgens te worden gebruikt voor het terugdringen van de staatsschuld.

In het geval er gedurende een jaar meevallers zijn, moet een strikte scheiding worden gemaakt tussen meevallers aan de inkomstenkant en meevallers aan de uitgavenkant. Meevallers uit inkomsten dienen vervolgens evenredig aangewend te worden voor het extra reduceren van de staatsschuld en voor lastenverlichting. Meevallers aan de uitgavenkant kunnen worden gebruikt voor extra uitgaven door de overheid zelf.

Wanneer gedurende een kabinetsperiode blijkt, dat extra geld nodig is voor een bepaalde sector, dan kan dit geld dus worden verkregen door te bezuinigen op de uitgaven voor andere posten. Hierdoor ontstaan meevallers aan de uitgavenkant en die kunnen, zoals gezegd, weer door de overheid worden uitgegeven.

3.2.3 Belastingstelsel

Ter financiering van het overheidsbeleid is het noodzakelijk dat er belastingen en accijnzen worden geheven. Op dit ogenblik vindt belastingheffing plaats op basis van een progressief stelsel [belastingstelsel waarbij, naarmate het inkomen hoger is, de totaal verschuldigde belasting toeneemt als percentage van het inkomen]. Door dit stelsel heeft, naast het genereren van financiële middelen voor de overheid, het heffen van belasting een tweede doel gekregen, namelijk het voeren van een inkomenspolitiek. Dit is niet wenselijk. Verschil in inkomen is van groot maatschappelijk belang, aangezien dit tot prikkel dient voor individuen om een betere situatie na te streven. Derhalve dient het progressieve stelsel te worden vervangen door een proportioneel belastingstelsel [belastingstelsel waarbij de totaal verschuldigde belasting gelijk blijft als percentage van het inkomen, ook naarmate het inkomen hoger is]. In dit stelsel geldt voor iedereen hetzelfde belastingtarief, de zogenaamde flat tax.

In combinatie met de flat tax dient er één gelijke heffingskorting te komen voor iedereen. Deze heffingskorting komt relatief meer ten voordele aan de lagere inkomensgroepen. Immers, zij betalen een in (absolute bedragen) lagere belasting, waardoor de absolute heffingskorting daar een percentageel groter deel van uit maakt.

Naast het invoeren van een flat tax met heffingskorting moet het belastingstelsel ontdaan worden van aftrekposten. Het subsidiëren van bepaalde activiteiten door fiscale aftrekposten is ondoorzichtig. Wanneer gesubsidieerd moet worden, dient gekozen te worden voor een zuivere subsidie die voor iedereen controleerbaar is.

Overigens dient het belastingstelsel wel gebruikt te worden om de koopkracht van mindervermogenden te herstellen na invoering van de voorgestelde wijzigingen in de ziektekostenverzekeringen.

Het belastingstelsel dient voorts volledig geïndividualiseerd te worden. Dit betekent vooral dat de voetoverheveling voor gehuwde partners dient te verdwijnen. Tenslotte moeten dubbele belasting, zoals belastingen geheven op grond van de successiewet, worden afgeschaft.

4. Economisch Beleid

4.1 Inleiding

Het economisch beleid van de overheid dient zo terughoudend als mogelijk te zijn. De markt moet zoveel mogelijk de kans krijgen zich zelfstandig te ontwikkelen. Een vrije markt geeft immers de grootste garantie op een stabiele economische situatie. Het streven van de overheid moet dan ook zijn om, waar mogelijk, haar rol binnen de economische markt uit handen te geven, of anders in elk geval te verkleinen. Echter op het gebied van Mededingingsbeleid dient de overheid een actieve rol te spelen.

4.1.1 Privatisering en liberalisering

De meest dominante rol van de overheid in de markt is die, welke via het staatsbedrijf wordt gespeeld. Het bestaan van staatsbedrijven is in het algemeen zeer moeilijk te verdedigen. Alleen wanneer voor een land essentiële producten en diensten niet door de vrije markt geleverd kunnen worden, is hier een rol voor de overheid weggelegd. Het is echter de vraag welke essentiële producten en diensten niet door de markt geleverd zouden kunnen worden.

Een andere categorie staatsbedrijven is die, welke zijn opgezet rondom een natuurlijk monopolie. In het algemeen kan gesteld worden dat het wenselijker is dat een natuurlijk monopolist een staatsbedrijf is. Een particulier bedrijf zal eerder geacht moeten worden misbruik van het natuurlijk monopolie te maken. Het is overigens zaak een natuurlijk monopolist niet te verwarren met een feitelijke monopolist.

Alle staatsbedrijven, welke goederen of diensten aanbieden die ook door de vrije markt aangeboden kunnen worden en die niet een natuurlijk monopolie vormen, dienen derhalve te worden geprivatiseerd.

Alleen privatiseren [het overbrengen van een overheidsactiviteit naar het particulier initiatief] is echter onvoldoende. Voordat wordt overgegaan tot privatisering dient de desbetreffende markt, indien nodig, te worden geliberaliseerd [bevrijden van belemmeringen]. Dit om te voorkomen dat het voormalige staatsbedrijf feitelijk als monopolist gaat functioneren, met dezelfde nadelen als een natuurlijk monopolist. Een voorbeeld waarbij de liberalisering van de markt onvoldoende is gerealiseerd, terwijl het voormalige staatsbedrijf wel is geprivatiseerd, is het geval van de Nederlandse Spoorwegen als vervoermaatschappij.

Daar verreweg de meeste staatsbedrijven reeds geprivatiseerd zijn, is het nu zaak de liberalisering van de markten (alsnog) met spoed ter hand te nemen. De Nederlandse markt moet zo open als mogelijk zijn. Zowel nieuwe Nederlandse initiatieven als buitenlandse ondernemingen moeten worden aangemoedigd zich op de Nederlandse markt te begeven.

Om de markt zoveel mogelijk vrijheid te laten, moet ook de feitelijke invloed van de overheid bij ondernemingen worden verkleind. Weliswaar mag de overheid geld in ondernemingen beleggen. De overheid mag echter niet een dermate groot aandelenpakket (of prioriteitsaandelen) bij een onderneming hebben, dat zij via de aandeelhoudersvergadering een belangrijke beslissende invloed kunnen hebben op het beleid van de onderneming.

4.1.2 (De)regulering

Door privatisering en liberalisering van de markt en het afstoten van aandelenconcentraties bij ondernemingen wordt de invloed van de overheid kleiner. Het uitvaardigen van nieuwe regels is een noodzakelijk gevolg. Ten behoeve van een effectief toezicht op de mededinging dient dit toezicht te worden geconcentreerd bij de Nederlandse Mededinging Autoriteit (NMA). Er

dient tevens een Europees commissaris voor mededingingsbeleid te komen. Het aantal te stellen regels moet dan ook tot het minimum beperkt blijven.

Ook overigens lijkt de overheid te snel te veel regels te stellen. Uiteraard is regulering van de maatschappij van belang. Te veel regels verstikken echter het eigen initiatief van individuen en ondernemers. Het stellen van te veel regels is helaas niet beperkt tot de nationale overheid. Ook de decentrale overheden en vooral de Europese overheid maken zich hier schuldig aan. Behalve privatisering, liberalisering en het afstoten van aandelen dient de overheid derhalve ook waar mogelijk te dereguleren. De administratieve lasten voor bedrijven dienen tot een minimum te worden beperkt.

4.1.3 Subsiëring

Een grote versturende rol in de markt speelt de overheid door het verstrekken van subsidies aan ondernemingen. Door het verstrekken van subsidies worden afwegingen om bepaalde producten of diensten aan te bieden niet gemaakt omdat er vraag voor (zou kunnen) bestaan, maar omdat de overheid meent dat er aanbod zou moeten zijn. Dat is de omgekeerde wereld. Daarnaast leidt het verstrekken van subsidies al gauw tot oneerlijke concurrentie. De prijs van dit alles wordt uiteindelijk betaald door de burgers. Subsidies dienen derhalve niet verstrekt te worden.

De enige, praktische, uitzondering die hiervoor gemaakt kan worden is, wanneer in de ons omliggende landen wel wordt gesubsidieerd. In dat geval zou een principieel beleid in Nederland het einde kunnen betekenen van een bepaalde economische activiteit. De Nederlandse overheid zal zich er in het buitenland, en dan met name binnen de Europese Unie, sterk voor moeten maken dat subsidies aan bedrijven worden afgeschaft.

4.1.4 Werkgelegenheidsbeleid

In een tijd van economische voorspoed zijn er voldoende, of zelfs te veel banen. De overheid heeft hier behoudens toezicht op de sollicitatieplicht voor hen die een uitkering van de overheid ontvangen, dan niet een speciale taak. Bij een groeiende werkloosheid zal de overheid echter maatregelen moeten nemen. Deze maatregelen liggen met name op het terrein van stimuleren van werkgevers om meer mensen in dienst te nemen of nieuwe ondernemingen om zich in Nederland te vestigen. Het stimuleren kan bijvoorbeeld gebeuren door een uitgestelde betaling van de belastingen.

Het subsidiëren van banen is geen oplossing, omdat deze banen na stopzetten van de subsidie toch weer komen te vervallen. Gesubsidieerde banen dienen dan ook te worden afgeschaft. Zeker in de huidige economische situatie en gezien het feit dat de doorstroom van bestaande gesubsidieerde banen naar een reguliere baan minder vaak voorkomt dan verwacht.

4.1.5 Europese economische zaken

De Europese Unie is in de eerste plaats gebaseerd op economische samenwerking. Het vormen van één economische markt heeft vergaande consequenties voor de soevereiniteit van de lidstaten. Bij het realiseren van economisch beleid zal de Europese Unie dan ook een grote rol spelen. Wat hierboven is beschreven, dient dan ook niet alleen te worden nagestreefd op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau.

Om daadwerkelijk te functioneren als één Europese markt, dienen de functionele belemmeringen te worden verwijderd. Eén van deze belemmeringen is het ontbreken van een Europees patent. Hierdoor moet voor elke lidstaat afzonderlijk een patentaanvraag worden ingediend. Dit is omslachtig en staat een werkelijk verenigde markt in de weg. Er zal dan ook een Europees patent moeten komen.

4.1.6 Landbouw

Zoals reeds opgemerkt bij Europese Zaken, dient de landbouwpolitiek niet langer een beleidsterrein van de Europese Unie te zijn, maar weer door de individuele lidstaten uitgevoerd te worden. De huidige, door de Europese Unie genomen, protectionistische maatregelen zijn strijdig met het voor het individu zo belangrijke streven naar mondiale vrijhandel. De noodzaak voor deze maatregelen was na afloop van de 2^e WO weliswaar aanwezig, maar die noodzaak is nu vervallen. Het landbouwbeleid dient daarom zo spoedig mogelijk te worden geliberaliseerd. De subsidiestroom naar de sector dient te verdwijnen.

Landbouw moet worden beschouwd als een gewone economische activiteit. Voor Nederland weliswaar belangrijk in verband met de werkgelegenheid, maar dat geldt voor de meeste economische activiteiten. Het is dan ook moeilijk te verantwoorden dat wij een minister hebben die zich speciaal met deze sector bezighoudt. Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij dient dan ook te worden gesplitst en verdeeld over de ministeries van Economische zaken en Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieu (VROM).

Op Europees niveau dient een bureau voor de voedselveiligheid te worden opgericht. Dit bureau dient jurisdictie te krijgen in alle lidstaten van de Europese Unie om de veiligheid van het geïmporteerde en geproduceerde voedsel te garanderen.

4.2 Sociale zaken

4.2.1 Inleiding

Ieder individu heeft de vrijheid zijn leven zo in te richten als hij zelf wil. Direct aan deze vrijheid is de eigen verantwoordelijkheid van elk individu gekoppeld. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in, dat ieder individu zelf voorziet in zijn eigen levensonderhoud. Voor de overheid zou hier in beginsel geen rol weggelegd moeten zijn.

Niettemin dient de overheid in noodgevallen te functioneren als een soort trampoline; wanneer een individu echt niet in staat is om zelf in zijn levensonderhoud te voorzien, moet de overheid een minimumbestaan garanderen. Deze taak van de overheid vloeit voort uit het feit, dat het belangrijk is een humane samenleving te blijven.

4.2.2 Bestaansminimum

Het bestaansminimum dat de overheid in nood dient te verstrekken, bestaat uit een bedrag voor wonen; eten; drinken; kleding; en minimale communicatiemiddelen. De minimale communicatiemiddelen zijn telefoon, radio en televisie. Door verstrekking van dit bestaansminimum is het voor iemand, die daarvan afhankelijk is, mogelijk om zichzelf te (blijven) ontplooiën.

De overheid dient een voorziening aan te bieden voor diegenen die om wat voor reden dan ook, buiten hun schuld, niet langer in staat zijn in hun eigen onderhoud te voorzien. Deze voorziening of uitkering dient op bijstandsniveau te liggen. Het is aan het individu zich desgewenst bij te verzekeren voor een hogere uitkering.

Ieder individu heeft zelf de verantwoordelijkheid om zich voor deze risico's particulier te verzekeren. Uiteraard moet het wel mogelijk zijn een dergelijke verzekering aan te gaan. Voor verzekeringsmaatschappijen dient derhalve een acceptatieplicht te bestaan.

Het is uiteraard onrechtvaardig om mensen, die tot nu toe reeds premies hebben betaald in het kader van een van de genoemde wetten, hun recht op een uitkering te ontfegen wanneer zij daar volgens deze wetten recht op zouden hebben. Voor hen dient derhalve een overgangsregeling te worden gecreëerd.

Tegenover het recht dat een ontvanger van een uitkering heeft, staat een plicht om zo snel mogelijk weer in het onderhoud te voorzien. De overheid dient de uitkeringsgerechtigde te begeleiden naar een om- of bijscholingstraject indien dit zijn kansen op het verkrijgen van een baan vergroot. Wanneer de uitkeringsgerechtigde zich onvoldoende inspant om weer deel te nemen aan het arbeidsproces, dient dit bedrag gesanctioneerd te worden met bijvoorbeeld het verlies van (een deel van) het recht op de desbetreffende uitkering.

Om de prikkel voor mensen om een baan te vinden en zo weer zelf verantwoordelijk te worden voor het eigen inkomen zo groot mogelijk te laten zijn, dient er in Nederland een minimumloon te bestaan dat gerelateerd is aan het bestaansminimum. Het minimumloon dient substantieel hoger te zijn dan het bestaansminimum. Voor alle mensen in Nederland dient hetzelfde minimumloon te gelden. Een onderscheid naar leeftijd is niet gerechtvaardigd. Uitzondering hierop vormen minderjarigen, aangezien voor minderjarigen over het algemeen geldt, dat zij een minder grote kennis en behoefte hebben.

Door de vaste koppeling tussen bestaansminimum en minimumloon wordt het fenomeen van de armoedeval ondervangen. De armoedeval kan bestreden worden door het afschaffen van inkomensafhankelijke regelingen. Het hierop volgende koopkrachteffect kan worden gecompenseerd via de inkomensbelasting. Een andere mogelijkheid is de regelingen niet inkomensafhankelijkheid te maken, maar voor iedereen toegankelijk. Voorts dient de arbeidskorting zoals die thans bestaat, te blijven bestaan en dusdanig groot te zijn dat werken loont.

Gemeenten dienen geen directe invloed te hebben op de koopkracht van burgers. Derhalve dient de OZB te worden afgeschaft. Andere lasten zoals rioolrechten dienen naar kostprijs te worden berekend. Hierop mag geen kwijtscheldingsregeling op worden toegepast. Ook leges zijn niet bedoeld als inkomstenbron voor gemeenten, doch slechts als dekking voor gemaakte kosten.

4.2.3 Kinderbijslag

Kinderbijslag dient te worden afgeschaft. Wanneer mensen kinderen nemen, zijn zij daar in principe ook zelf verantwoordelijk voor. Het is niet verdedigbaar dat vanuit de overheid met gemeenschapsgeld het krijgen van kinderen wordt gestimuleerd. Dit is een individuele zaak.

Echter, bij mensen die een bestaansminimum ontvangen en kinderen hebben, is er sprake van een andere situatie. Mensen met een kind zullen meer kosten moeten maken dan mensen zonder kind. Kinderen kunnen daarenboven ook niet verantwoordelijk worden gehouden voor de situatie waarin de ouders terecht zijn gekomen. Mensen met kinderen zullen dus een hoger bestaansminimum ontvangen dan mensen zonder kinderen.

Dit kan er echter wel toe leiden dat de ouder van een kind die een bestaansminimum ontvangt een onvoldoende prikkel ervaart om zelf in zijn onderhoud te voorzien in verband met de dreigende inkomensval. Om dit op te vangen zal derhalve aan mensen die het minimumloon ontvangen eveneens kinderbijslag worden gegeven. Dit zal echter naarmate het inkomen stijgt gradueel in grote stappen moeten worden teruggebracht.

4.2.4 Verlofregeling

Nederland kent een groot aantal gevallen, waarin werknemers verlof dienen te krijgen van hun werkgevers. Het door de overheid dwingend opleggen van dergelijke verloven doet vermoeden, dat de overheid niet vertrouwt in de onderhandelingskracht van de werknemer. Dit is onrecht. Het al dan niet opnemen van verloven in de arbeidsvoorwaarden kan heel wel worden overgelaten aan de onderhandelingen tussen werkgever en werknemer. Alle opgelegde verloven, inclusief zwangerschapsverlof, dienen dan ook komen te vervallen. kunnen desgewenst door de

4.2.5 Algemeen verbindend verklaren van CAO's

Wat betreft de praktijk van het algemeen verbindend verklaren van een bepaalde CAO. Deze dient te worden verlaten. CAO's zijn onderhandeld door vakbonden waarvan de legitimiteit in de huidige samenleving ver is uitgehold. Ieder individu moet vrij zijn in het accepteren van de arbeidsvoorwaarden waaronder hij wil gaan werken. Het algemeen verbindend verklaren doorkruist die vrijheid op een onaanvaardbare wijze. Daarnaast maakt het algemeen verbindend verklaren het voor individuele werkgevers onmogelijk om bijzondere afspraken met hun personeel te maken. Een goede aanpak van de problemen waarmee de werkgever wordt geconfronteerd is daarmee ook extra moeilijk.

5. Justitie

5.1 Inleiding

- Rechtspraak is een essentiële taak van de overheid. Individuen en rechtspersonen kunnen in bepaalde gevallen weliswaar zelf afspraken maken om hun geschil door of met behulp van derden te beslechten. Er zal echter altijd behoefte bestaan aan rechtspraak vanuit de overheid. Zeker op het terrein van het strafrecht is er geen alternatief denkbaar.
- Wet- en regelgeving is het krachtigste instrument van de overheid om beleid te voeren. Veel wetten grijpen diep in het leven van individuen in. Juist om die reden is het van het grootst belang dat de overheid zorgvuldig van deze bevoegdheid gebruik maakt. Wet- en regelgeving dient van een kwalitatief hoog niveau te zijn, door welke overheid deze ook is uitgevaardigd. Daarnaast is het belangrijk dat de overheid geen regels stelt die vervolgens niet worden of kunnen worden gehandhaafd. Symboolwetgeving moet voorkomen worden.

5.1.1 Rechtspraak

- De rechterlijke macht dient onafhankelijk van de wetgevende en uitvoerende macht te functioneren. Daarom moet er een onafhankelijk Raad voor de Rechtspraak komen die nieuwe rechters benoemt en die eindverantwoordelijk is voor de financiën van de rechterlijke macht. Het ministerie van justitie dient gepaste afstand van deze Raad te houden.
- De rechtspraak dient toegankelijk te zijn. Dit houdt in, dat iedereen een beroep op de rechter moet kunnen doen en dat de fysieke afstand tot een gerecht niet te groot mag zijn. Om dit te kunnen bereiken zullen er voldoende rechters moeten zijn. De omvang van de rechterlijke macht moet in de pas lopen met de toenemende juridisering van de maatschappij.
- Deze juridisering van de maatschappij is op zichzelf geen slechte ontwikkeling. Het is een logisch gevolg van een grotere individualisering van diezelfde maatschappij. Niettemin moet juridisering waar mogelijk voorkomen worden. Teveel regels belemmeren immers de ontplooiingsmogelijkheden van individuen doordat de eigen verantwoordelijkheid van individuen hierdoor wordt miskend.
- Een manier om de toenemende juridisering tegen te gaan, is door het bevorderen van procedures als arbitrage en mediation. Bij deze procedures is geen rechter noodzakelijk. Bij arbitrage wordt een dwingende beslissing gegeven door een door beide partijen aangewezen arbiter. Bij mediation blijven de partijen in beginsel zelf verantwoordelijk voor het oplossen van hun conflict. Zij worden hierbij ondersteund door een onafhankelijke, door beide partijen aangewezen, mediator.
- In het huidige stelsel is het voor de rechterlijke macht verboden om wetgeving van de regering en Staten-Generaal gezamenlijk te toetsen aan de Nederlandse grondwet. Dit betekent, dat wanneer er wetgeving is die een flagrante schending is van de in de grondwet gegarandeerde grondrechten, de burger tevergeefs zal aankloppen bij de rechter. De rechter is vanwege zijn onafhankelijke en onpartijdige positie bij uitstek in staat om de wetgeving te controleren op naleving van de in de grondwet opgenomen grondrechten. Dat de rechterlijke macht deze controle kan uitoefenen zonder dat zij zich op het politieke strijdtoneel begeeft, blijkt uit het feit dat rechters nu reeds wetgeving kunnen toetsen aan grondrechten zoals die zijn opgenomen in internationale mensenrechtenverdragen. Constitutionele toetsing dient derhalve mogelijk te worden.
- In het belang van de rechtseenheid en de rechtszekerheid dient constitutionele toetsing geconcentreerd plaats te vinden. Een constitutionele kamer bij de Hoge Raad is daarvoor de

beste optie. Lagere rechters kunnen, wanneer zijn geconfronteerd worden met dit soort problemen, een vraag aan deze kamer voorleggen.

5.1.2 Politie

De aanpak van strafbare feiten is een taak die exclusief bij de overheid hoort. Eigenrichting is niet wenselijk omdat dit onvermijdelijk leidt tot excessen. Om die reden is het van belang dat het geweldsmonopolie [exclusieve bevoegdheid van de staat om geweld te gebruiken] en het vervolgingsmonopolie [exclusieve bevoegdheid van het openbaar ministerie om strafrechtelijke vervolging in te stellen] bij de overheid blijft.

Het geweldsmonopolie wordt uitgeoefend door de politie. Het is de taak van de politie om de openbare orde te handhaven, om strafrechtelijk de rechtsorde te handhaven en om noodhulp te verlenen. Bij het uitvoeren van deze taken dient de politie uiteraard binnen de grenzen van de wet te functioneren. Deze grenzen mogen echter niet zo nauw worden getrokken, dat het voor de politie onmogelijk wordt om effectief haar taken te kunnen uitvoeren. De politie moet derhalve over voldoende bevoegdheden beschikken. Het is daarbij van belang dat de wetgever adequaat op nieuwe ontwikkelingen reageert en de bevoegdheden van de politie, indien nodig, aanpast.

Om een effectieve controle en opsporing door de politie mogelijk te maken, moet in de eerste plaats een *algemene identificatieplicht* worden ingevoerd. Hiertoe moet een identiteitsbewijs ter grootte van een bankpas ontwikkeld worden, die iedereen te allen tijde bij zich draagt.

In de tweede plaats moeten de *preventieve mogelijkheden* van de politie worden uitgebreid. Het houden van toezicht via camera's moet onder voorwaarden mogelijk zijn, evenals het preventief fouilleren aan het lichaam. Uiteraard moeten hiervoor wel duidelijke criteria worden opgesteld. Cameratoezicht en fouillering zouden alleen mogen plaatsvinden op plaatsen waar reeds diverse malen ernstige ordeverstoring of criminele activiteiten hebben plaatsgevonden.

In het kader van een effectieve opsporing moet de politie de beschikking krijgen over een *DNA-databank*, waarin een DNA-profiel van alle veroordeelde personen moet worden opgeslagen. Ter bescherming van de privacy dient deze databank alleen te worden geraadpleegd door daartoe gemachtigde opsporingsambtenaren.

Tenslotte dient de mogelijkheid om *groepen* mensen aan te pakken te worden uitgebreid. Het blijkt vaak onmogelijk om bepaalde individuen aan te wijzen als daders wanneer zij vanuit een groep hebben geopereerd. Wanneer mensen door het vormen van een groep dekking geven aan criminele activiteiten, dienen zij daarvoor ook de verantwoordelijkheid te dragen. Het preventief in bewaring stellen van groepen personen dient in dit kader eenvoudiger toegepast te kunnen worden.

5.1.3 Europese samenwerking

Internationale samenwerking op het terrein van de veiligheid is een absoluut vereiste voor een effectieve aanpak van de internationale georganiseerde criminaliteit. Immers, criminelen houden zich ook niet aan grenzen. Nederland zal zich hier dan ook sterk voor moeten maken.

Vooraf op Europees niveau dient de samenwerking op dit terrein hechter te worden. Door het ontbreken van binnengrenzen is het voor internationaal opererende criminele organisaties immers nog makkelijk geworden dan voorheen.

Europol is een reeds functionele organisatie, die echter onvoldoende is uitgerust om een leidende rol op zich te nemen. De bevoegdheden van Europol dienen derhalve te worden vergroot. De belemmeringen voor het functioneren van een staande Europese politiemacht moeten worden verwijderd. Deze Europese politie moet zich richten op een beperkt aantal van

tevorens omschreven taken. Hieronder vallen in elk geval Europese fraude en corruptie, drugsmokkel en mensensmokkel

Nederland zal hiertoe ook in de eigen politieorganisatie aanpassingen moeten maken. Zo zal er één loket moeten komen waar buitenlandse politiediensten met hun rechtshulpverzoeken terecht kunnen.

5.1.4 Straf(maat)

Het strafrecht is erop gericht om diegenen die strafbare feiten plegen te straffen. Doel van het straffen is speciale preventie [het afschrikken van de dader voor de toekomst], generale preventie [het afschrikken van anderen] en vergelding. In enkele gevallen kan de straf mede tot doel hebben de dader her op te voeden.

De preventieve doelen worden slechts minimaal gerealiseerd. De overtuiging is echter, dat het toch nog altijd slechter zou zijn zonder de mogelijkheid tot het opleggen van straffen. Wat wel verontrustend is, is de grote maatschappelijke ontevredenheid over de hoogte van de straffen. Deze ontevredenheid raakt het derde doel van straffen, namelijk de vergelding.

Wanneer straffen onvoldoende vergeldend zijn, dreigt het gevaar van toename van eigenrichting en daarmee van ondergraving van de rechtstaat. De overheid, zowel de wetgever, het openbaar ministerie als de zittende magistratuur, zullen zich derhalve rekenschap van de maatschappelijke onvrede moeten geven. Dit betekent dat de strafmaat en de feitelijk opgelegde straffen in sommige gevallen omhoog moet. Tevens moet de straf(maat) beter naar de maatschappij worden verantwoord.

Om de straffen meer geloofwaardig te maken is het ook essentieel dat de huidige praktijk van automatische vervroegde invrijheidstelling wordt afgeschaft. De door de rechter opgelegde vrijheidsstraf moet integraal worden uitgezeten. Eventuele eerdere invrijheidstelling dient slechts in uitzonderlijke situaties en bij zeer goed gedrag te worden toegekend. Het strafrestant dient daarbij te worden omgezet in een voorwaardelijke straf. Wanneer de betrokkene alsnog over de scheef gaat, kan hij onmiddellijk weer worden vastgezet.

De maatregel van TBS dient te worden gebruikt voor (verminderd) ontoerekeningsvatbaren. Gezien de hoge kosten van deze maatregel moet ernaar gestreefd worden alleen mensen die kans hebben op verbetering ook daadwerkelijk te (blijven) behandelen.

De optie van de long-stay, bedoeld voor onbehandelbare mensen die niet terug de maatschappij in kunnen, moet, indien nodig, vaker worden gebruikt. Het aantal plaatsen van de long-stay moet derhalve worden uitgebreid.

Voor minderjarige criminelen geldt een bijzonder strafrecht. Omdat zij geacht werden nog onvoldoende verantwoordelijkheidsbesef te hebben, is hen een bijzondere positie toegekend. Het is tegenwoordig de vraag in hoeverre deze redenering voor bepaalde categorieën minderjarige criminelen nog opgaat.

Wanneer het first offenders betreft, moet uiteraard getracht worden hen van de ingeslagen weg af te halen door een educatief programma en door snelle straffen. Gaat het echter om zogenaamde draaideur criminelen, dan is dit onvoldoende. Deze laatste groep moet beter aangepakt kunnen worden, onder meer door 24-uurs begeleiding in een jongereninrichting. Contacten tussen minderjarige criminelen en volwassen criminelen moeten uiteraard worden voorkomen.

6. Vluchtelingenbeleid

6.1 Inleiding

Het vluchtelingenvraagstuk is per definitie een mondiaal probleem. Helaas wordt tot dusver voornamelijk slechts op nationaal niveau gezocht naar een oplossing. Nederland moet een leidende rol vervullen in het zoeken naar een mondiale oplossing op lange termijn en een Europese oplossing op korte termijn.

6.1.1 Toekomstige maatregelen

De UNHCR dient de vluchtelingenstromen te coördineren. Uitgangspunt is, dat de vluchtelingen in eerste instantie worden opvangen in de eigen regio. De UNHCR vervult hierbij een sturende rol. Alleen de UNHCR is vervolgens in staat om te beoordelen of opvang in de regio nog volstaat. Is dat niet het geval, dan geeft de UNHCR aan vluchtelingen een machtiging zich in een ander land te vestigen. Het door het UNHCR aangewezen land is verplicht de hen aangewezen vluchtelingen op te vangen.

Opvang van vluchtelingen geschiedt in beginsel niet permanent. Individuele landen kunnen hiervan afwijken. Concreet betekent dit dus, dat Nederland alleen vluchtelingen zal opvangen die een machtiging van de UNHCR hebben ontvangen.

6.1.2 Huidige maatregelen

Bovenstaand plan biedt slechts een oplossing voor de toekomst. Het is echter belangrijk nu reeds maatregelen te nemen aangaande dit probleem. Niet kan de illusie bestaan dat de stroom mensen richting Nederland geheel kan worden ingedamd. Dit zou ook niet het doel moeten zijn. Nederland moet altijd bereid zijn mensen in nood op te vangen. In de eerste plaats gaat het hierbij om vluchtelingen uit onze eigen regio, ruwweg Europa, de Levant en de Maghreb. Vluchtelingen van verder zouden in hun eigen regio moeten worden opgevangen. Nederland moet in dit kader bereid zijn een bijdrage te leveren aan opvang in de regio.

Op een beperkt aantal plaatsen in Nederland moeten aanmeldcentra komen waar vluchtelingen zich moeten melden. Iedere vluchteling moet vervolgens worden overgebracht naar een open opvangcentrum. Gestreefd moet worden de opvang in dit centrum zo kort mogelijk te houden door zo snel mogelijk een beslissing te nemen op de aanvraag.

Indien noodzakelijk moet het mogelijk zijn vluchtelingen te onderwerpen aan een DNA-test. De resultaten van deze test moeten worden vernietigd nadat de aanvraag definitief is goed- of afgekeurd. Opname van het DNA-profiel in de DNA-databank is niet legitiem.

In verband met de rechtszekerheid moet het mogelijk blijven één maal tegen de originele beslissing in beroep te gaan. Na deze beslissing is bekend of de aanvrager mag blijven of niet.

Een *positieve beslissing* voor de aanvrager dient alleen te worden afgegeven onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat betrokkene een inburgeringscursus volgt. Gedurende deze cursus dient betrokkene de Nederlandse taal te leren en uitleg te krijgen over de geschiedenis en cultuur van Nederland. De betrokkene zal voorlopig immers moeten functioneren in de Nederlandse samenleving.

Een aanvraag dient niet te worden gehonoreerd enkel op grond van het feit dat betrokkene al gedurende langere tijd in Nederland verblijft, eventueel zelfs al werkt. Het is principieel onjuist illegaliteit op wat voor wijze dan ook te belonen en ook overigens zou een dergelijk beleid een aanzuigende werking kunnen hebben.

Bij een voor de aanvrager *negatieve definitieve beslissing* moet hij Nederland zo snel mogelijk verlaten. Om dit vertrek te bevorderen, dient de aanvrager te worden overgebracht van het open opvangcentrum naar een gesloten uitzetcentrum. In het uitzetcentrum dienen faciliteiten te zijn die het vertrek van betrokkene mogelijk maakt.

Weigert de betrokkene het land te verlaten, dan dienen er mogelijkheden te bestaan om dit vertrek af te dwingen. Het belonen van vertrek door middel van het beschikbaar stellen van financiële middelen geeft het verkeerde signaal af, aangezien dit kan betekenen dat het aantrekkelijk wordt om je in Nederland aan te melden. Landen die structureel weigeren hun onderdanen uit Nederland terug te nemen dienen zo mogelijk door Nederland te worden gestraft, bijvoorbeeld door het niet langer beschikbaar stellen van bepaalde financiële hulp.

6.1.3 Illegaliteit

Om te voorkomen dat mensen in Nederland verblijven zonder dat zij daar recht op hebben, hetzij omdat zij zich in het geheel niet gemeld hebben, hetzij omdat zij na afwijzing van hun verzoek niet in een uitzetcentrum terecht zijn gekomen, dient de koppelingwet consequent te worden uitgevoerd.

Absoluut voorkomen dient te worden dat mensen die hier illegaal verblijven, op kosten van de samenleving, misbruik maken van Nederlandse voorzieningen. Er dient een actief opsporings- en uitzettingsbeleid gevoerd te worden ten aanzien van illegalen. Gelokaliseerde illegalen moeten worden gearresteerd en overgeplaatst naar een uitzetcentrum.

6.1.4 Europees perspectief

Bovenstaand beleid moet zoveel mogelijk in overeenstemming met de Europese partners worden gevoerd. Alleen door een gelijkmatige verdeling van de vluchtelingen over de lidstaten van de Europese Unie en een gecoördineerd optreden tegen illegaliteit kan overbelasting van de opvangcapaciteit van individuele lidstaten voorkomen worden.

6.2 Integratie van minderheden

6.2.1 Inleiding

Onder minderheid wordt in dit kader een etnische minderheid verstaan. Het gaat daarbij uitdrukkelijk om mensen die reeds de Nederlandse nationaliteit hebben. Problemen als de oververtegenwoordiging van allochtonen in penitentiaire inrichtingen en in de sociale zekerheid en de ondervertegenwoordiging van allochtonen op de arbeidsmarkt maken duidelijk dat de integratie van de zogenaamde nieuwe Nederlanders niet verloopt zoals gewenst.

6.2.2 De Nederlandse taal

Culturele omschakeling is moeilijk en zal altijd gepaard gaan met enige achterstand ten opzichte van hen die reeds in de maatschappij gevestigd zijn. De nationale overheid heeft op dit terrein een belangrijke taak. Zij dient voor naturalisatie duidelijke eisen te stellen aan nieuwkomers omtrent de basiskennis die is vereist om in de Nederlandse samenleving volwaardig te kunnen functioneren. Zo mogelijk de belangrijkste voorwaarde hiervoor is dat de nieuwe Nederlander zich de Nederlandse taal machtig maakt. Hiertoe zal de overheid verplichte cursussen dienen te geven.

Door de lakse houding van de overheid op dit terrein in het verleden kampen vele allochtonen uit de tweede en derde generatie met problemen die eigenlijk reeds bij de eerste generatie verholpen hadden moeten worden. Deze problemen zullen derhalve nu alsnog aangepakt moeten worden. Zoals reeds opgemerkt, is het beheersen van de Nederlandse taal een

basisvoorwaarde om volwaardig in de Nederlandse samenleving te kunnen functioneren. Het onderwijs is het belangrijkste instrument om jongeren de Nederlandse taal bij te brengen. Derhalve dient al het onderwijs voor diegenen, die onder de Nederlandse leerplicht vallen, zowel op basis als op voortgezet niveau, in het Nederlands plaats te vinden.

Onderwijs in de eigen taal kan eventueel wel als een keuzevak worden aangeboden in het voortgezet onderwijs. Op de basisschool dient hiervoor echter geen ruimte te zijn, omdat het risico van het blijven steken in de eigen taal daar nog te groot is.

Behalve het aanleren van de Nederlandse taal heeft het basis en voortgezet onderwijs ook een taak wat betreft het overbrengen van de Nederlandse cultuur en tradities. Een vak als maatschappijleer is hiervoor bij uitstek geschikt en dient dan ook een meer volwaardige inhoud te krijgen.

6.2.3 Probleemgebieden

De *concentratie van allochtonen* in bepaalde wijken is weliswaar een probleem, maar de overheid heeft geen middelen om dit direct aan te pakken. Een actief spreidingsbeleid zou een veel te grote inbreuk maken op de vrijheid van burgers.

Wel kan de overheid de spreiding van sociale woningbouw aanmerkelijk vergroten. Aangezien veel allochtonen vanwege hun achterstand eerst gebruik zullen moeten maken van de sociale woningbouw, zou spreiding daarvan mogelijk ook een betere integratie in de hand werken.

Met betrekking tot de *ondervertegenwoordiging op de arbeidsmarkt* dient de overheid ervoor te waken niet een beleid te voeren dat neerkomt op een vorm van positieve discriminatie. Niet alleen heeft het verleden bewezen dat van dit beleid geen grote resultaten mogen worden verwacht, ook is een beleid van bevoordeling van een groep mensen op grond van etniciteit even verwerpelijk als het benadelen van mensen op dergelijke gronden. Huidige regelgeving die in feite neerkomt op positieve discriminatie dient derhalve zo snel mogelijk te worden ingetrokken.

De wetgever dient ook de huidige regelgeving met betrekking tot het verbod aan werkgevers om bij sollicitatie taaleisen te stellen in te trekken. Werkgevers moeten in staat zijn om van hun toekomstige werknemers te eisen dat zij de Nederlandse taal machtig zijn wanneer dat voor de uitoefening van het werk noodzakelijk is. Regelgeving die zo een grote inbreuk maakt op de contractvrijheid van individuen is verwerpelijk.

Omdat bovenstaande maatregelen ertoe kunnen leiden dat mensen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen niet in aanmerking komen voor een baan, dient de nu reeds verplichte bijscholing van werklozen tevens een cursus Nederlands te omvatten. Deze verplichting aan burgers is mogelijk in het kader van de voorwaarden die gesteld mogen worden aan hen die gebruik maken van een door de overheid verstrekte uitkering. Bij mensen die daar geen gebruik van maken is het derhalve ook niet mogelijk om een dergelijke verplichting op te leggen!

Tenslotte dient aandacht te worden geschonken aan de *vergroting* van de eerste generatie allochtonen. Steeds meer allochtonen komen in zorgcentra, zoals bejaarden- en verpleeghuizen terecht. Veel van deze mensen hebben grote problemen met de communicatie in het Nederlands in dergelijke zorgcentra.

Zoals reeds is opgemerkt, is het achterwege blijven van goede regelgeving door de overheid hier mede debet aan. Daarom en omdat opname in bejaarden- en verpleeghuizen voor de rest van het leven is, dient het niet verboden te zijn om in bejaarden- en verpleeghuizen zorg aan te bieden in een niet-Nederlandse taal.

Ziekenhuizen, waar het verblijf een beperkte duur heeft, dienen slechts zorg aan te bieden in de Nederlandse taal.

7. Ruimtelijke Ordening

7.1 Inleiding

De ruimtelijke indeling van Nederland is in principe een taak van de gemeenten. Zij moeten in staat worden geacht te bepalen wat binnen hun grenzen de beste indeling is. Nederland is echter een klein land waar de schaarse ruimte gedeeld moet worden tussen ongeveer 16 miljoen inwoners en de natuur. Om deze reden is het noodzakelijk dat de nationale overheid een kaderstellende rol vervult.

7.1.2 Aanwijzen natuurgebieden

Als uitwerking van deze kaderstellende rol dient de overheid scherpe grenzen te trekken tussen gebieden die bedoeld zijn voor wonen en werken en gebieden waar natuur(behoud) voorop staat. De grenzen tussen deze gebieden dienen strikt gehandhaafd te worden en niet onderhevig te zijn aan wijzigingen in de voorzienbare toekomst. Wanneer dit betekent dat een gemeente niet meer in staat is om in de breedte uit te breiden, dan zal deze gemeente de hoogte in moeten of moeten kiezen voor een bewonersstop. Aantasting van de aangewezen natuurgebieden is in beginsel geen optie.

De drie belangrijkste natuurgebieden van Nederland zijn de Veluwe, de Biesbosch en de Waddenzee. Naast deze gebieden kan de overheid ook nog andere gebieden aanwijzen als natuurgebied. Hieronder valt in elk geval niet het zogenaamde Groene Hart. Dit groengebied heeft weliswaar belang als ontspanningsgebied, maar een beschermde status, vergelijkbaar met de status die de drie eerder genoemde natuurgebieden dienen te krijgen, zou een overschatting zijn van de natuurwaarde van dit gebied. Het winnen van delfstoffen in deze gebieden dient echter niet onmogelijk gemaakt te worden. Een harde voorwaarde hiervoor is dat dit gebeurt zonder schade aan het natuurgebied toe te brengen.

Het als natuurgebied aanwijzen van een bepaald terrein betekent niet dat dit gebied daarmee automatisch verboden wordt voor mensen. De vraag moet altijd worden gesteld in hoeverre het unieke karakter van het gebied behouden kan blijven en recreatie in het gebied desalniettemin mogelijk is. Het plaatsen van recreatiewoningen in een natuurgebied moet zeer kritisch worden beoordeeld.

7.1.3 Huisvesting

Een kaderstellende rol voor de nationale overheid betekent, dat het aantal centraal opgestelde regels met betrekking tot woningpolitiek dienen te worden geminimaliseerd. Ook hier dienen in principe de gemeenten zelf de maat aan te geven. Grootschalige woningbouwprojecten - zoals het bouwen op vinexlocaties- moeten waar mogelijk worden voorkomen. Er moet worden gebouwd waar behoefte aan is. Dus veel meer vraaggericht dan aanbodgericht bouwen.

Huizenbouw dient in principe plaats te vinden vanuit een centrumfunctie. Dit kan zowel een reeds bestaand, als een nieuw te bouwen centrum zijn. Door te bouwen vanuit een centrumfunctie wordt voorkomen dat er woonenclaves zonder hart worden neergezet. Een gezonde leefomgeving bestaat uit een plaats waar naast woningen ook winkels, werkplaatsen en voorzieningen aanwezig zijn.

Bij huizenbouw dienen de mogelijkheden voor de toekomstige bewoners om te bepalen hoe hun huis eruit komt te zien aanmerkelijk vergroot te worden. Bij de aanleg van nieuwe wijken zou de bouw niet als geheel uitbesteed moeten worden aan een door de gemeente gekozen projectontwikkelaar. Percelen waarop gebouwd gaat worden, zouden rechtstreeks aan particulieren verkocht moeten worden. De kopers zijn dan verder zelf verantwoordelijk voor

de bouw van hun huis. Uiteraard is het hiervoor noodzakelijk dat er kaders worden gesteld door de gemeente met betrekking tot welstand. De kaders dienen te bestaan uit toetsbare objectieve criteria.

De regelgeving met betrekking tot welstand dient ook overigens ingrijpend te worden gewijzigd. De eigen verantwoordelijkheid van particulieren moet veel meer benadrukt worden. Slechts kaders mogen worden gesteld en ook hier dienen die kaders te bestaan uit toetsbare objectieve criteria. Het verbieden van uit- en verbouwingen aan de *eigen* woning zou slechts mogen geschieden in zeer specifieke gevallen. Uitzondering hierop is het geval van een erkend monumentaal pand.

In het verlengde van deze uitzondering zou het ook mogelijk moeten zijn een bepaald stadsgezicht als monumentaal aan te merken en op die wijze als geheel te beschermen. Uiteraard dient ook voor het als monument erkennen van panden en stadsgezichten toetsbare objectieve criteria te bestaan.

7.2 Verkeer en Vervoer

7.2.1 Inleiding

Een degelijk transportstelsel [wegen, spoor en waterwegen] en betrouwbaar openbaar vervoer zijn van essentieel belang voor het goed kunnen functioneren van een land. Immers, zonder af- en aanvoerwegen kan er geen economische ontwikkeling plaatsvinden. Wanneer het openbaar vervoer onvoldoende functioneert, zal het transportnet dichtslibben doordat iedereen eigen transportmiddelen zal gebruiken.

7.2.2 Taakverdeling

Voor individuen is het onmogelijk om een transportstelsel op te bouwen en te onderhouden. Grote marktpartijen zullen mogelijk wel in staat zijn dit te doen. Echter, bij hen zal de bereidheid ontbreken de verantwoordelijkheid te dragen voor het hele stelsel. Voor marktpartijen is het immers slechts aantrekkelijk om het transportstelsel uit te breiden wanneer dat of henzelf tot voordeel strekt, bijvoorbeeld een weg naar het eigen complex, of wanneer het een investering betreft waarop winst gemaakt kan worden, bijvoorbeeld via tolheffing. Tolheffing is echter alleen mogelijk op grote doorgaande wegen.

Derhalve is het uitbouwen en onderhouden van het transportstelsel in de eerste plaats een taak van de overheid. Bij de uitvoering van deze taak zal de overheid evenwel waar mogelijk de publiek-private samenwerking op dienen te zoeken.

Het aanbieden van openbaar vervoer is daarentegen een dienst, die in de eerste plaats kan worden aangeboden door marktpartijen. Verreweg de meeste diensten kunnen met winst worden geëxploiteerd en zullen dus aantrekkelijk zijn voor marktpartijen om in te investeren. De overheid heeft in het algemeen op dit terrein slechts een aanvullende taak. Wanneer de markt een bepaalde lijn bijvoorbeeld niet kosteneffectief kan exploiteren, dan moet de overheid, mits het belang hecht aan deze lijn, de marktpartij tegemoetkomen.

Overigens is in Nederland de verantwoordelijkheid van de overheid groter. Dit is het gevolg van het feit dat de Nederlandse overheid met de privatisering van het openbaar vervoer in feite een private monopolist heeft gecreëerd. De gevolgen hiervan zijn voor het goed functioneren van de openbaar vervoer markt ernstig. Aangezien renationalisering geen begaanbare optie is, zal de overheid veel energie moeten steken in het binnenhalen van concurrenten bij het openbaar vervoer.

7.2.3 Wegennet

Het wegennet vormt een cruciaal onderdeel van het transportnet. Het wegennet slibt in Nederland dicht door een continu groeiende stroom voertuigen. Hierop moet worden gereageerd. Het instellen van tolpoorten op ringwegen rond de steden is een maatregel die het doel echter voorbij schiet. Het is onverdedigbaar dat mensen die toevalligerwijs wonen in deze gebieden met de extra lasten worden geconfronteerd die anderen hen opdringen.

Kilometerheffing is een maatregel die de lasten op een rechtvaardiger wijze over de mensen verdeelt. Echter, hiermee wordt niet bereikt dat het verkeer beter wordt gespreid. Wanneer spreiding van het verkeer het doel is, dan dient de kilometerheffing niet te worden ingevoerd. Anders verwordt de kilometerheffing tot een ordinare extra inkomstenbron voor de nationale overheid.

Om de drukte in de spits aan te kunnen, zouden andersoortige maatregelen genomen moeten worden. Nederland is een relatief klein land. Het lijkt een recht te zijn geworden dat iedere woonkern zijn eigen op- en afrit op de snelweg heeft gekregen. Juist de aanwezigheid van de vele op- en afritten zorgen voor de grootste files. Het aantal op- en afritten dient derhalve aanzienlijk te worden teruggebracht. Dit betekent echter dat de secundaire wegen intensiever gebruikt moeten worden. Om dat mogelijk te maken, moet in deze wegen geïnvesteerd worden.

Behalve het terugdringen van het aantal op- en afritten moet op ringwegen het aantal rijstroken vergroot worden. Dit kan worden bereikt door de breedte van de rijstrook te versmallen, waardoor er meer rijstroken naast elkaar passen. Mogelijk betekent dit, dat de maximumsnelheid niet meer gehaald kan worden. Het is echter altijd beter door te rijden met een maximum van 70 kilometer per uur dan stil te staan met een maximum van 100 kilometer per uur.

Daarnaast dienen er op de ringwegen aparte banen te komen voor doorgaand verkeer. Eenmaal op deze banen, kan het verkeer alleen nog rechtdoor. Afslaan is niet mogelijk. De doorstroming van het verkeer zou hierdoor aanmerkelijk versneld moeten worden.

7.2.4 Spoornet

Voor een goede economische ontwikkeling van Nederland is het van belang, dat er een goede verbinding over spoor tussen de belangrijke economische kernen is. Voor de ontsluiting van Noord-Nederland is het van belang dat er een snelle verbinding met de randstad bestaat. Dit kan het best gerealiseerd worden met een flits trein.

7.2.5 Europees vervoersbeleid

Wat voor Nederland geldt, geldt in dit geval ook voor de Europese Unie. Zonder een degelijk transportstelsel kan de markt niet functioneren. De Europese Unie zal dan ook beleid moeten ontwikkelen om de nationale transportstelsels, beter dan nu het geval is, op elkaar aan te laten sluiten.

Concreet betekent dit, dat gestreefd moet worden naar een stelsel van snelwegen en spoorlijnen die door de hele Europese Unie lopen.

8. Vervuiling

8.1 Inleiding

Vervuiling van het milieu is een verzamelbegrip waar diverse soorten aantastingen van het milieu onder vallen. Doordat regelmatig onvoldoende onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende soorten vervuiling, is vaak niet bekend waarover wordt gesproken. Een indeling in drie categorieën biedt de gewenste duidelijkheid; kleine vervuiling; grote vervuiling en uitstoot van gassen.

8.1.1 Kleine vervuiling

Hierbij moet worden gedacht aan zwerfvuil en dergelijke. In de eerste plaats is dit een verantwoordelijkheid van ieder individu. Zij zijn namelijk degene die deze vervuiling creëren. Omdat deze verantwoordelijkheid helaas in individuele gevallen onvoldoende wordt genomen, dient de overheid op het laagste niveau, namelijk de gemeente, hier een taak te vervullen.

Investerings in gemeentereiniging zijn van groot belang. Wanneer de omgeving er schoon uitziet, heeft menigeen een verminderde neiging om zelf vuil op straat te gooien. Uiteraard dient de gemeente zorg te dragen voor voldoende afvalbakken en dergelijke. Correctief optreden door politie in de vorm van het aanspreken van vervuilers moet worden gestimuleerd.

8.1.2 Grote vervuiling

Hierbij moet gedacht worden aan illegale lozingen en stortingen en dergelijke. In de eerste plaats is dit een verantwoordelijkheid van de ondernemingen die deze vervuiling creëren. Waar mogelijk moet het aan partijen zelf overlaten worden om de ontstane problemen op te lossen. Slechts waar dat niet lukt moet de overheid optreden. Uitgangspunt bij het overheidsoptreden moet zijn dat de vervuiler betaalt. In het algemeen kan gesteld worden dat de Nederlandse maatregelen op dit terrein succesvol zijn. Uiteraard blijft waakzaamheid geboden.

Op Europees niveau is het echter wel zaak de nodige maatregelen te nemen. In beginsel zou binnen Europa een gelijk milieubeleid gevoerd dienen te worden. Zo leiden grote verschillen in milieutarieven in beginsel tot ongelijke concurrentie tussen de verschillende landen. Daarom dient te worden gestreefd naar harmonisatie van milieureggeving. Een extra reden om dit te doen, is omdat grote milieuproblemen zelden beperkt blijven tot één land. Een vergelijkbare regelgeving zou een gecoördineerde aanpak tussen twee landen van een concreet probleem vereenvoudigen.

In de tweede plaats moet vanuit de Europese Unie vuilexport naar het buitenland worden verboden. Uitzondering kan zijn wanneer het vuil in het importerende land op -minimaal- gelijkwaardig niveau als in het exporterende land wordt verwerkt.

8.1.3 Uitstoot van gassen

De uitstoot van zogenaamde broeikasgassen is een moeilijk probleem. Onvoldoende zekerheid bestaat of de aarde werkelijk opwarmt en als dit gebeurt, of het te wijten is aan menselijk handelen. Niettemin staat vast, dat door menselijk handelen sprake is van een zeer grote uitstoot van gassen. Zolang niet is komen vast te staan dat dit geen gevaarlijke gevolgen heeft, is het beter het zekere voor het onzekere te nemen en te trachten de uitstoot waar mogelijk in te dammen.

Ook hiervoor geldt dat dit in de eerste plaats een verantwoordelijkheid is van industrie die de uitstoot veroorzaakt. Zij zullen dan ook alle maatregelen die redelijkerwijs mogelijk zijn

moeten nemen om de uitstoot te beperken. In Nederland zijn echter al heel veel maatregelen op dit terrein genomen. Een euro uitgegeven in Nederland zal dan ook veel minder bijdragen aan het terugbrengen van de totale uitstoot dan een euro uitgegeven in bepaalde ontwikkelingslanden. Investerings in het buitenland moeten dan ook de boventoon voeren. Uiteraard betekent dit niet dat in Nederland vervolgens niets meer hoeft te gebeuren op het terrein van het terugdringen van de uitstoot van gassen.

8.1.4 Schiphol

Schiphol is van groot belang voor de Nederlandse economie. Echter op de huidige plaats zijn de groeimogelijkheden voor de nationale luchthaven beperkt. Er dient dan ook te worden uitgezien naar een andere locatie om een nationale luchthaven te plaatsen. Een geschikte plaats hiervoor zou Flevoland zijn, dicht bij de Randstad gelegen en minder kans op geluidsoverlast. Tot deze tijd dient Schiphol echter niet in haar groeimogelijkheden beperkt te worden. Overigens mag de eigen verantwoordelijkheid van bewoners onder aanvliegroutes ook niet worden vergeten. Wanneer zij hun huis kochten op het moment dat Schiphol reeds zo intensief werd gebruikt als nu het geval is, dan ontvalt hun het recht tot klagen.

Wat betreft de geluidsoverlast moet een nulpunt worden gezocht. Dit kan heel wel het huidige geluidsniveau zijn. Wanneer Schiphol vervolgens meer overlast veroorzaakt, dan zal zij maatregelen moeten nemen (zoals het isoleren van de woningen en eventueel zelfs het betalen van schadevergoedingen). Het is hiervoor overigens wel van belang dat er relevante objectieve meetpunten zijn. Geluidsoverlast in een weiland is niet relevant. Zolang Schiphol het gestelde nulpunt niet overtreedt, dan wel adequate maatregelen neemt wanneer dit wel gebeurt, mag Schiphol uitbreiden.

8.1.5 Verhouding milieu en mens

De mens heeft grote invloed op het milieu op aarde. Onze voortschrijdende -economische- ontwikkeling legt een grote druk op onze omgeving. Toch is het kortzichtig om te concluderen dat economie en milieu elkaar niet kunnen verdragen. Wanneer een land een bepaald economisch niveau heeft bereikt, is dat land juist zeer goed in staat om zich om het milieu te bekommeren.

Vóór dat niveau bereikt is, wordt aan het milieu vaak schade toegebracht. Ieder land heeft echter het recht zich te ontwikkelen, evenals ieder individu dat recht heeft. Deze ontwikkeling kan niet worden gestopt en het is ook niet wenselijk die ontwikkeling te stoppen. Immers, hoe sneller een land zich ontwikkelt, hoe sneller dat land zich kan bekommeren om het milieu.

Verder geldt dat wanneer de mens ruimte nodig heeft om in te kunnen leven, dan moet het in staat zijn om die ruimte te verkrijgen. Het is niet realistisch een niveau van milieu na te streven zoals dat 50 jaar geleden bestond, al was het maar vanwege de enorme groei van de wereldbevolking.

Hetzelfde geldt ook voor Nederland. In 2001 is de 16 miljoenste inwoner geboren. Het is onafwendbaar dat 16 miljoen mensen meer druk op het milieu leggen dan 6 miljoen zoals na de 2^e WO. Behalve meer ruimte vragen 16 miljoen mensen ook meer energie, meer goederen, enzovoort. De milieudoelstellingen moeten dan ook op deze realistische basis worden gemaakt.

Juist vanwege het bovenstaande is het van belang de vooruitgang niet tegen te houden. Slechts nieuwe kennis biedt mogelijk meer lucht. Vooruitgang is derhalve belangrijk. Onderzoek naar nieuwe technieken en dergelijke moet worden bevorderd.

8.1.6 Verbruik fossiele brandstoffen

Zoals opgemerkt verlangen meer mensen op de wereld automatisch ook meer energie. In die behoefte zal moeten worden voorzien. Momenteel zijn er nog voldoende fossiele brandstoffen die hiervoor gebruikt kunnen worden. Wanneer deze verminderen, zullen betrokken industrieën vanzelf gedwongen worden alternatieve energieën te zoeken. De taak van de overheid op dit terrein is beperkt.

Het uitsluiten van kernenergie is geen oplossing van het probleem. Kernenergie is het minst belastend voor het milieu en Nederlandse centrales zijn onvergelijkbaar veel veiliger dan Oost-Europese centrales. Problematisch aan kernenergie is echter wel het ontstaan van kernafval. Naar verwerking van dit afval zou meer onderzoek gedaan moeten worden. Dit zal echter niet gebeuren zolang de overheid het gebruik van kernenergie ontmoedigt. De overheid moet dit ontmoedigingsbeleid derhalve verlaten, zeker zolang er geen concurrerende alternatieven voor kernenergie zijn. Voor onderzoek naar nieuwe toepassingen van kernenergie dient ruimte te zijn.

9. Onderwijs

9.1 Inleiding

Het volgen van onderwijs is voor een individu essentieel voor het kunnen doormaken van een persoonlijke ontwikkeling en voor het volwaardig kunnen functioneren in de huidige maatschappij. Aan het begin van een leven is een individu echter nog niet in staat de zo belangrijke keuze voor goed onderwijs te kunnen maken. Hier speelt de ouder dan ook een grote rol. Echter, vanwege het fundamentele belang van onderwijs is het te riskant om deze verantwoordelijkheid alleen bij de ouders te laten. Een leerplicht vanaf het vierde tot en met het 16e jaar is derhalve noodzakelijk.

Het is de taak van de overheid gedurende de tijd van de leerplicht te garanderen dat ieder individu toegang heeft tot onderwijs van een bepaalde minimum kwaliteit. Ondeugdelijk onderwijs is immers zo mogelijk nog slechter dan het geheel niet volgen van onderwijs.

9.1.1 Scholen

Een afgeleide verantwoordelijkheid van de overheidstaak om de kwaliteit van het gegeven onderwijs te controleren, is de faciliterende taak met betrekking tot scholen en personeel voor het onderwijs. Zonder (voldoende) scholen of personeel is het immers onmogelijk om te voldoen aan de leerplicht door minderjarigen.

De zorg voor de aanwezigheid van voldoende scholen ligt bij de gemeente. Zij zal bij de bouw van een nieuwe wijk moeten anticiperen op de te verwachten vraag naar voldoende onderwijsinstellingen. Het is overigens niet in de eerste plaats een taak van de decentrale overheid om vervolgens zelf een school te beginnen.

Integendeel, wanneer men vanuit een particulier initiatief een school beginnen wil, zal daar de voorkeur aan gegeven moeten worden. Dit particulier initiatief kan ook bijvoorbeeld vanuit de confessionele hoek komen. Slechts in laatste instantie zal de gemeente zelf een school moeten openen. Alle scholen die worden gefinancierd met gemeenschapsgeld hebben een acceptatieplicht voor leerlingen die van de diensten van de school gebruik willen maken.

9.1.2 Personeel

De verantwoordelijkheid voor voldoende personeel is wat de overheid betreft zelfs nog een minder directe verantwoordelijkheid. In de eerste plaats is dit een taak van het schoolbestuur. Om deze verantwoordelijkheid ook ten volle door een schoolbestuur te kunnen laten uitoefenen is het van belang dat de eigen beslisruimte van de scholen aanzienlijk wordt verruimd. De overheid moet niet langer geormerkte bedragen aan scholen beschikbaar stellen, maar moet een lumpsum geven. Schoolbesturen moeten vervolgens zelf kunnen bepalen hoe zij dit geld besteden. Afhankelijk van de behoefte en de prioriteitsafweging van een individuele school moet het bestuur bijvoorbeeld in staat zijn om te kunnen kiezen voor kleine klassen -en een deel van het ontvangen geld dus aanwenden voor het creëren van een nieuwe formatieplaats- of te kiezen voor grotere klassen (eventueel met klassenassistenten) en het geld dat daarmee wordt bespaard te gebruiken voor extra buitenschoolse activiteiten.

De slagkracht van het schoolbestuur wordt eveneens aanzienlijk versterkt wanneer zij zelf met hun personeel kunnen onderhandelen over de arbeidsvoorwaarden. Op die wijze kan recht worden gedaan aan de inherente verschillen die tussen verschillende scholen bestaan.

De taak van de overheid wat betreft personeel zit voornamelijk in de zorg voor voldoende opleidingsplaatsen voor toekomstige leerkrachten.

9.1.3 Kwaliteitsgarantie

De belangrijkste taak van de overheid op het gebied van onderwijs is het garanderen van een minimaal kwaliteitsniveau van onderwijs dat valt binnen de leerplicht. Het gaat hierbij om het uiteindelijke resultaat: alle scholieren die de basisschool verlaten moeten een bepaalde minimale individuele ontwikkeling doorgemaakt hebben. Alle diploma's behaald in het voortgezet onderwijs moeten een gelijke civiele waarde [gelijkwaardige diploma's staan voor een gelijk bereikt niveau. Het maakt dus niet uit waar de studie is gevolgd] hebben. Een beroepsopleiding tenslotte moet zodanig zijn dat na succesvolle afronding ervan zonder problemen begonnen moet kunnen worden in de praktijk.

9.1.4 Basisonderwijs

Zoals hierboven aangegeven is de doelstelling van het basisonderwijs dat ieder individu een bepaalde minimum ontwikkeling heeft doorgemaakt. Het betreft hier dus een relatief criterium. Om te kunnen bepalen of de gewenste ontwikkeling is behaald, dient zowel aan het begin als aan het eind van het basisonderwijs door elke leerling een toets te worden afgelegd. Deze toetsen dienen zodanig te zijn, dat zij het persoonlijke niveau van de leerling aantonen. Het gaat daarbij zowel om zogenaamde feitenkennis als om bepaalde maatschappelijke vaardigheden. Aan de hand van beide tests moet vervolgens bepaald worden welke ontwikkeling het kind heeft doorgemaakt. Deze ontwikkeling zal vervolgens moeten worden afgezet tegen de daarvoor op te stellen eisen.

Uiteindelijk zal elke leerling overigens wel een bepaalde minimumkennis in rekenen en taal moeten hebben. Wanneer duidelijk wordt dat dit minimale niveau voor een individuele leerling niet haalbaar is, dan zal hij naar een speciale school voor moeilijk lerende kinderen moeten.

Naast bovenstaande relatieve resultaatsverplichting heeft het basisonderwijs ook enkele absolute verplichtingen. Deze laatste hebben te maken met het feit dat de school een belangrijke rol speelt bij de persoonlijke ontwikkeling van een individu. Naast het aanleren van feiten en vaardigheden dient ieder individu gedurende de leerplichttijd in aanraking te worden gebracht met zowel kunst en cultuur als sport. Zo zal sport een verplicht deel moeten uitmaken van het programma. Of iemand na afloop van leerplichttijd hiermee verder gaat is een keuze die door ieder individu zelf gemaakt moet -en dan ook kan- worden.

De overheid toetst dus alleen of het gewenste resultaat bereikt is. Hoe dit resultaat wordt bereikt is een zaak van de individuele school. Ook hier geldt dat de scholen zelfstandig moeten kunnen beslissen over de voor hun school bestemde gelden. Schoolbesturen moeten zelf de afweging kunnen maken wat voor hun school het beste te voeren beleid is.

Controle op hoe de schoolbesturen het ontvangen geld aanwenden en welk beleid ze daarmee voeren dient in de eerste plaats te geschieden door de ouders van de leerlingen. Om deze controle feitelijk mogelijk te maken is inzichtelijkheid van beleid en resultaten *conditio sine qua non*. De overheid zal moeten bevorderen dat de gewenste openbaarheid daadwerkelijk wordt gegeven. De controlerende taak van de overheid op dit terrein is verder beperkt tot voorkoming van misbruik van het geld.

Om schoolbesturen en leerkrachten te stimuleren om de doelstellingen te halen, zouden scholen die een zeer goed resultaat behalen, bovenop het vaste bedrag dat de school naar aanleiding van het aantal kinderen ontvangt, een extra beloning moeten ontvangen. Dit betekent dat bijvoorbeeld achterstandsscholen die goede resultaten behalen als stimulans extra geld krijgen.

Wanneer scholen desondanks niet slagen in het behalen van hun einddoelstellingen moet de overheid mogelijkheden hebben om bij de scholen in te grijpen, ongeacht om wat voor soort

school het gaat. Als ultieme maatregel moet de overheid een school onder curatele kunnen stellen.

9.1.5 Voortgezet onderwijs

Aangezien in het voortgezet onderwijs in tegenstelling tot het basisonderwijs splitsing in niveau bestaat, moeten voor het voortgezet onderwijs absolute normen gelden. Het is belangrijk dat alle mensen met een diploma van het voortgezet onderwijs op een vergelijkbaar niveau staan. Met andere woorden, de civiele waarden van alle geslaagden moet gelijk zijn.

Ook hier geldt dat het voor de scholen om een resultaatsverplichting gaat. Hoe het resultaat wordt bereikt is voor de overheid in beginsel niet van belang, als het resultaat maar wordt bereikt. Ook hier dient de controlerende taak van de ouders met betrekking tot het te voeren beleid door de schoolbesturen een belangrijke rol te spelen. Overigens zal, gezien hun leeftijd, ook de rol van scholieren zelf niet moeten worden onderschat. Zij zullen steeds serieuzer als gesprekspartner moeten worden geaccepteerd.

Leidraad in het voortgezet onderwijs moet een zo gedifferentieerd mogelijke keuzemogelijkheid zijn. De invoering van de 2^e fase, waarbij leerlingen slechts een keuze hebben tussen een beperkt aantal profielen, zal derhalve moeten worden teruggedraaid. Ook de basisvorming, de brede sociale school, is niet het succes geworden waarop was gehoopt. De basisvorming dient dan ook te worden afgeschaft.

9.1.6 Beroepsonderwijs

Het beroepsonderwijs dient een eigensoortig resultaat na te streven. Doel van het beroepsonderwijs is de scholier op een praktische wijze voor te bereiden op een bepaalde baan of bedrijfstak. Het te behalen resultaat dient dan ook daaraan gekoppeld te zijn. Per soort beroepsonderwijs zal het feitelijke resultaat derhalve anders moeten zijn. Voor alle soorten beroepsonderwijs geldt echter dat er grote samenspraak moet zijn met de desbetreffende sector. Het verdient aanmoediging dat scholen die beroepsonderwijs aanbieden afspraken maken met bepaalde sectoren om op die wijze te verzekeren dat het onderwijs dat zij aanbieden inderdaad aansluit bij waar de sector behoefte aan heeft. Scholen dienen intensief te gaan samenwerken met bedrijven uit de belanghebbende sector.

9.1.7 Hoger onderwijs

De individuele keuze voor een vervolgstudie aan een universiteit of een HBO valt buiten het kader van de leerplicht. De rol van de overheid is dan ook minder groot. Zij heeft weliswaar een taak met betrekking tot de toegankelijk van het hoger onderwijs voor alle Nederlanders. Strikte kwaliteitseisen zoals bij de andere onderwijsinstellingen heeft de overheid echter niet te stellen. De kwaliteit van het hoger onderwijs dient te worden bereikt in een vrije concurrentie van de diverse instellingen.

Om deze concurrentie mogelijk te maken, dient er een ander systeem van financiering van het hoger onderwijs te worden ingevoerd. Op dit moment zijn er drie geldstromen naar het hoger onderwijs. In de eerste plaats de directe financiering door de overheid, in de tweede plaats het studiegeld van de studenten en in de derde plaats het geld dat ter beschikking wordt gesteld door het bedrijfsleven. De laatste geldstroom is en blijft een verantwoordelijkheid van de onderwijsinstellingen zelf.

De eerste geldstroom dient niet langer rechtstreeks door de overheid aan de instelling te worden gegeven. Dit geld dient via de studenten te lopen. Dit kan worden bereikt door het invoeren van een voucherstelsel. Iedere student die daarvoor in aanmerking komt, krijgt de beschikking over een voucher waarmee in beginsel aan een Europese instelling een bachelor opleiding gevolgd kan worden. Welke instelling de student kiest staat hem vrij.

Dit vouchersysteem zal ertoe leiden, dat de Nederlandse instellingen zich zullen moeten inspannen om voldoende studenten te krijgen. De instellingen zullen zich moeten profileren. Tevens zal dit een impuls voor universiteiten betekenen om de derde geldstroom optimaal te benutten.

De tweede geldstroom wordt vervolgens optioneel. Instellingen kunnen ervoor kiezen om geen aanvullend collegegeld te vragen, of zij kunnen juist extra vragen. Het volgen van een masteropleiding zal in beginsel door de student zelf betaald moeten worden.

Met het vouchersysteem is er geen ruimte meer voor de OV-studentenkaart. Deze dient dan ook te worden afgeschaft.

9.1.8 Wetenschap

Voor bepaald wetenschappelijk onderzoek dient de overheid financiële middelen ter beschikking te stellen aangezien dit onderzoek niet door de markt gefinancierd zal worden. Zonder onderzoek geen vooruitgang en vooruitgang komt een ieder immers ten goede. Wel moet veel meer worden getracht ondernemingen te interesseren om te investeren in wetenschappelijke onderzoeken. Het huidige beleid waarbij van wetenschappelijke onderzoekers een bepaalde resultaat wordt verwacht -zoals bijvoorbeeld een minimum aantal publicaties per jaar- dient te worden voortgezet.

9.2 Cultuur

9.2.1 Inleiding

Zoals bij Onderwijs is aangegeven, dient elke leerling gedurende de tijd die hij of zij op school doorbrengt in het kader van de leerplicht in aanraking te worden gebracht met cultuur. Iedereen wordt zo in beginsel in staat gesteld om zich op dit terrein (verder) te ontwikkelen. Of een individu ook daadwerkelijk deze keuze maakt, is aan hem of haar, de overheid dient hierin verder geen rol meer te spelen. Wanneer de overheid zich wel met deze keuze zou bemoeien, bijvoorbeeld door een stimuleringsbeleid, dan zou met gemeenschapsgeld een bepaalde levensstijl worden bevorderd waar mogelijk slechts een kleine minderheid behoefte aan heeft.

9.2.2 Cultuursubsidies

Het werken in de kunst moet beschouwd worden als een gewone beroepskeuze, met alle risico's van dien. Wanneer er geen behoefte bestaat aan het product van de kunstenaar dan houdt het voor hem op. Alle mogelijke cultuursubsidies dienen geschrapt te worden.

Enige uitzondering op deze regel is de geldelijke ondersteuning van de Rijksmusea en de Rijksmonumenten, aangezien dit zaken betreft die voor de conservering van de Nederlandse geschiedenis van groot belang zijn.

Aangezien het schrappen van de cultuursubsidies ertoe zou kunnen leiden dat de prijzen voor culturele voorstellingen aanmerkelijk zouden stijgen, waardoor deze vorm van cultuur niet meer bereikbaar is voor mindervermogende mensen, dient het publieke net op radio en televisie aangewend te worden om bepaalde voorstellingen uit te zenden.

Gezien het bovenstaande is er niet langer behoefte aan een afzonderlijke staatssecretaris voor Cultuur. Deze post kan derhalve vervallen.

9.2.3 Publieke televisie

Voor de publieke zenders op radio en televisie bestaat nog steeds een taak. Essentiële programma's die niet door de markt geleverd worden dienen door de publieke netten te worden uitgezonden. Een voorbeeld hiervan is een vast actualiteitenprogramma over de

Europese politiek. Programma's die echter wel door de markt gemaakt worden moeten niet eveneens worden uitgezonden op de publieke netten. Derhalve kan het aantal publieke netten zowel op radio als televisie worden teruggebracht.

Wat betreft de huidige omroepmaatschappijen. Deze dienen niet direct door de overheid in stand gehouden te worden. Het onderscheid tussen deze maatschappijen op de publieke netten dient te vervallen.

10. Gezondheidszorg

10.1 Inleiding

Een goede gezondheid is essentieel voor elk individu. In beginsel is het dan ook de verantwoordelijkheid van ieder individu om in dit kader de noodzakelijke maatregelen te nemen. Gezondheid is in eerste instantie derhalve een private aangelegenheid. Echter, bepaalde kosten zijn individueel niet in de markt te verzekeren. Daarnaast is een slechte *volksgezondheid* een potentieel risico voor elk individu en belastend voor de arbeidsmarkt. Om deze redenen bestaat er naast de individuele verantwoordelijkheid een collectieve verantwoordelijkheid.

10.1.1 Ziektekosten

Traditioneel wordt er binnen de zorg een onderscheid gemaakt tussen de *cure* [kortdurende curatieve zorg] en de *care* [langdurige zorg]. Deze scheiding werkt ook door in de ziektekostenverzekeringen. De *care* wordt verzekerd in het zogenaamde eerste compartiment via de AWBZ. Kenmerkend voor deze langdurige zorg is dat het gaat om risico's die niet in de markt verzekerd kunnen worden [bijvoorbeeld; kosten verpleeghuizen *f* 80.000 – 100.000 per jaar; kosten bejaardenhuizen *f* 120 per dag].

Het tweede compartiment bevat de *cure* die voor iedereen toegankelijk moet zijn [bijvoorbeeld huisartsen, ziekenhuizen, bepaalde medicijnen, enz.]. In het huidige systeem is praktisch iedereen hiervoor verzekerd via de ziekenfondsen of de particuliere verzekeraars. Het derde compartiment tenslotte bevat zorg die niet onder de eerste twee is gebracht en waarvoor iedere burger zich vrijwillig aanvullend kan verzekeren.

Een ieder die zich rechtmatig in Nederland bevindt, moet toegang hebben tot de curatieve zorg. Wanneer dit niet het geval zou zijn, zou dit kunnen leiden tot een inhumane situatie. Toegang voor een ieder tot de curatieve zorg vooronderstelt dat een ieder voor deze zorg verzekerd is. In het huidige stelsel bestaat er voor verschillende groepen Nederlanders een verschillende regeling. De onoverzichtelijkheid van deze regelingen is niet wenselijk. Daarnaast leidt het huidige stelsel in sommige gevallen tot een ongerechtvaardigd verschil in lastenverdelingen tussen mensen met een min of meer gelijkwaardig inkomen.

Om aan deze situatie een eind te maken, dient er voor iedereen die zich rechtmatig in Nederland bevindt een verplichte basisverzekering te komen. Via deze basisverzekering dient de essentiële curatieve zorg te worden gedekt. De verzekering dient zelf door het individu te worden afgesloten bij een verzekeringsmaatschappij. Voor de basisverzekering is een acceptatieplicht bij de verzekeringsmaatschappijen noodzakelijk. Het huidige onderscheid tussen particuliere verzekeraars en ziekenfondsen heeft geen doel meer en kan komen te vervallen.

Aangezien de basisverzekering een zelfde dekking voor iedereen biedt, dient de verschuldigde premie nominaal te zijn [voor iedereen in guldens gelijk]. Eventuele koopkrachtreparaties kunnen via het belastingstelsel worden gerealiseerd.

Naast de verplichte individuele basisverzekering voor curatieve zorg dient er een collectieve verzekering voor bijzondere kosten op het gebied van de zachte zorg te blijven bestaan. De verzekering voor deze zachte zorg is momenteel geregeld in de AWBZ. Dit systeem dient gehandhaafd te blijven. Niettemin moet kritisch naar de te dekken kosten worden gekeken. Het dient uitsluitend te gaan om aantoonbaar niet in de markt verzekerbare kosten.

Het derde compartiment van zorgverzekeringen is het vrijwillig aanvullende deel. De in dit compartiment verzekerde zorg is een individuele zaak en verantwoordelijkheid, zowel aan de kant van de verzekerde als van de verzekeraar. Dit betekent dat er aan de kant van de verzekerde geen plicht bestaat zich te verzekeren en dat er aan de kant van de verzekeraar geen acceptatieplicht bestaat.

De afweging of bepaalde ziektekosten binnen de basisverzekering valt of binnen het derde compartiment, moet zorgvuldig worden gemaakt. Aandacht dient daarbij te worden gegeven aan het feit dat hoe meer ziektekosten in het derde compartiment worden ondergebracht, hoe groter de groep wordt die voor die ziektekosten niet verzekerd zal zijn. Aan de andere kant staat uiteraard de eigen verantwoordelijkheid van individuen om zorg te dragen voor een door hen gewenste dekking van de eigen ziektekosten.

Een belangrijk criterium is de vraag in hoeverre de kosten noodzakelijk zijn ter bestrijding van ziekten; in principe zouden alleen kosten die zijn gemaakt na voorschrijven op indicatie door de basisverzekering moeten worden gedekt. Kosten die worden gemaakt ter veraangenaming van het eigen leven en voor 'lifestyle-behandelingen' dienen uiteraard door betrokkene zelf gedragen te worden -hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan bepaalde vormen van plastisch chirurgie en bepaalde technieken en medicijnen op het gebied van voortplanting.

10.1.2 Organisatie

In het huidige stelsel is het de overheid die alles aanstuurt en beslist. Het ministerie verdeelt het geld via verschillende budgetten over de zorgverzekeraars en –aanbieders. Echter, de nationale overheid in Den Haag is onmogelijk in staat om de problemen in het veld op te lossen. De enige die dat kunnen zijn de zorgverzekeraars en zorgaanbieders, maar die hebben in het huidige systeem weinig te zeggen. Dit systeem moet derhalve ingrijpend worden veranderd.

De door de overheid geïnde premie voor de verplichte basisverzekering en voor de AWBZ dient op basis van bepaalde objectieve criteria te worden verdeeld over de zorgverzekeraars. De zorgverzekeraars moeten vervolgens met dit geld en het geld dat zij rechtstreeks ontvangen als premie voor de aanvullende verzekeringen in alle vrijheid contracten afsluiten met de zorgaanbieders. De vrijheid van de zorgverzekeraars om contracten af te sluiten heeft zowel betrekking op de instelling met wie het contract wordt afgesloten (wat betekent dat dus ook een contract kan worden afgesloten met een privé-kliniek of met een zorgaanbieder in het buitenland), als op de inhoud van het contract. De overheid heeft zich hier buiten te houden.

Door de onderhandelingsvrijheid van zorgverzekeraars met de verschillende zorgaanbieders zal er een vorm van concurrentie tussen de zorgaanbieders ontstaan. Om deze gereguleerde competitie aan te kunnen, dienen de zorgaanbieders efficiënter te werken. Wanneer bijvoorbeeld operatiekamers te vaak leeg staan zullen ziekenhuizen immers niet kunnen voldoen aan de afspraken die met de zorgverzekeraars worden gemaakt. De zorgaanbieders zijn echter alleen in staat efficiënter te werken wanneer zij ook zelf de verantwoordelijkheid dragen voor hun functioneren.

Een belangrijk onderdeel van de eigen verantwoordelijkheid van de zorgaanbieders is het voeren van een eigen personeelsbeleid. Het teruglopen van het personeelsbestand in de zorg is een serieus probleem. Door het groeiend personeelstekort bestaat er een te hoge werkdruk. Het aantal uit te voeren taken staat in geen verhouding meer tot de kwaliteit die mag worden verwacht. Daarboven rukt ook de vergrijzing in het personeelsbestand op.

Op dit moment bepaalt de overheid de omvang van het aanbod van zorg. Echter, aanbod hoort vraag te volgen en niet andersom. Alleen de zorgaanbieders en zorgverzekeraars kennen de

vraag in een bepaald gebied, zij moeten dus ook in staat worden gesteld om daar met een gepast aanbod te reageren.

Zorginstelling zullen dus ieder voor zich afspraken moeten maken met hun (toekomstig) werknemers. De praktijk van het algemeen verbindend verklaren van een CAO voor een hele sector dient derhalve ook in de gezondheidszorg te worden afgeschaft.

De taak van de overheid met betrekking tot het personeelsbeleid is vooral voorwaardenscheppend. Zij moet ervoor zorgen dat er voldoende opleidingsplaatsen voor het personeel zijn. Zo dienen in de eerste plaats de belemmeringen op de toestroom van nieuwe artsen en verpleegkundigen te worden verwijderd: de numerus fixus bij de studie geneeskunde moet worden afgeschaft en de verpleegkundigenopleiding op MBO niveau dient in staat te worden gesteld gekwalificeerd personeel af te leveren.

In de tweede plaats dient de overheid het mogelijk te maken dat geëxperimenteerd wordt met maatregelen als sponsoring van studenten. Zo zouden er afspraken gemaakt kunnen worden waarbij zorgverzekeraars of zorgaanbieders een beurs aan medicijnenstudenten geven, terwijl de student vastlegt om binnen een bepaalde tijd af te studeren en toezegt om gedurende een langere tijd werkzaam te zijn bij een bepaalde zorginstelling. Deze sponsoring kan plaats vinden bij een groot aantal met de zorg verbonden opleidingen.

De overheid heeft nog wel een taak met betrekking tot de emancipatie van patiënten en verzekerden. Zij moeten over de noodzakelijke gegevens beschikken om een effectieve controle op zorgaanbieders en zorgverzekeraars te houden. Aangezien dit tot nu toe ontbreekt zal de overheid hier een rol moeten spelen.

10.1.3 Ouderenzorg

Door de vergrijzing van de samenleving wordt er een steeds grotere druk gelegd op de ouderenzorg. Het beleid tot nu toe is veel te veel gericht op het in een tehuis plaatsen van ouderen. Dit moet veranderen. Mensen moeten zolang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen wonen, niet alleen is dit aanmerkelijk goedkoper, het is uiteraard voor het individu ook veel gezonder. Mensen zullen zich hiervoor moeten verzekeren. Aangezien het hier niet een onverzekerbaar risico betreft, hoort een dergelijke verzekering binnen het derde compartiment.

In beginsel zouden mensen pas in een tehuis opgenomen moeten worden wanneer zij de regie over hun eigen leven zijn kwijtgeraakt. Ook wanneer dit het geval is, hebben mensen nog steeds recht op een zo volwaardig en individueel mogelijk leven. Zo veel als mogelijk moet derhalve voorkomen worden dat bewoners van tehuizen met meerdere personen op een kamer zitten. Dit betekent dat tehuizen anders opgezet dienen te worden. Bij de bouw van nieuwe tehuizen moet hiermee rekening worden gehouden. Echter voor ouderen die meer wensen hebben aan de hun te bieden zorg, en hiervoor zelf wensen te betalen, dient het mogelijk te zijn om huisvesting van een hoger niveau te genieten. Differentiatie in huisvestingsmogelijkheden dient dan ook niet onmogelijk gemaakt te worden.

10.2 Medische Ethiek

10.2.1 Inleiding

De vraagstukken wat betreft de medische ethiek vallen ruwweg in tweeën uiteen. Aan de ene kant zijn er de vraagstukken met betrekking tot behandelingen en ingrepen die nu reeds toegepast zouden kunnen worden en aan de andere kant zijn er de vraagstukken met betrekking tot onderzoeken, die wellicht in de toekomst leiden tot toepasbare medische kennis.

10.2.2 Bestaande mogelijkheden

De eerste categorie ligt bij uitstek op het terrein van de eigen verantwoordelijkheid van het individu. Ieder individu moet voor zichzelf kunnen uitmaken of zij de betreffende behandeling of ingreep wil laten toepassen. De rol van de overheid dient op dit terrein dus slechts zeer beperkt te zijn. Zij heeft slechts een kaderstellende rol voor zover de door het individu genomen beslissing direct gevolgen heeft voor anderen. Controle door de overheid dient dan ook niet verder te gaan dan langs de door haar getrokken grenzen. Onder deze categorie vallen de volgende vraagstukken.

Abortus is bij uitstek een beslissing die slechts genomen kan worden door de betrokken vrouw. Wanneer zij haar vrucht wil laten aborteren moet dat mogelijk zijn. Deze absolute vrijheid van de vrouw behoudt zij tot het moment dat de vrucht geacht moet worden levensvatbaar te zijn -bij 24 weken. Vanaf dat moment is sprake van een afzonderlijk individu waarover de vrouw derhalve niet meer mag beslissen.

Beslissingen over het al dan niet voortzetten van het eigen leven kunnen alleen door het individu zelf genomen worden. Er zijn twee situaties denkbaar. Bij euthanasie moet het door het individu in een eerdere situatie genomen besluit door een ander uitgevoerd worden, bij andere vormen van vroegtijdige levensbeëindiging is externe hulp niet per definitie noodzakelijk.

Euthanasie dient legaal te zijn. Aangezien het echter een ander is die uiteindelijk de euthanasie moet realiseren is het noodzakelijk dat de overheid hieromtrent enige eisen stelt. Niet mag van een arts verwacht worden dat hij zonder meer een leven beëindigt. Er dient sprake te zijn van een ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Ter ondersteuning van de betrokken arts dient een commissie bestaande uit deskundigen aan deze criteria te toetsen. De wil van de patiënt dient zeer zwaar te worden gewogen.

Levensbeëindiging moet worden gelegaliseerd in de vorm van stervensbegeleiding, gecombineerd met de zogenaamde pil van Drion. Het op een waardige manier beëindigen van het eigen leven moet in onze maatschappij mogelijk zijn. Voordat stervensbegeleiding wordt aangeboden dient een commissie van deskundigen met de betrokkene te overleggen. In dit overleg moet beoordeeld worden of de betrokkene niet op andere gedachten gebracht kan worden. Uiteraard kan niemand verplicht gesteld worden mee te helpen aan stervensbegeleiding.

Xenotransplantatie moet beschouwd worden als een gewone optie voor het oplossen van het donorprobleem. Eventueel aanwezige ernstige bezwaren van de betrokken patiënt dienen echter te worden gerespecteerd. Vóór toepassing van xenotransplantatie zal derhalve met de patiënt overlegd moeten worden.

Alleen individuen zelf zijn in staat beslissingen te nemen met betrekking tot het aangaan van (toekomstige) medische behandelingen. Wanneer zij een dergelijke beslissing genomen hebben, dient die dan ook te worden gerespecteerd. Dat betekent dat documenten als het *donorcodicil*, een *niet-reanimeren-verklaring* en een '*verklaring terbeschikkingstelling aan de wetenschap*' in beginsel zonder meer geaccepteerd moeten worden. Dergelijke wilsverklaringen moeten daarom, wanneer zij overeenkomstig te stellen voorwaarden zijn opgemaakt, rechtsgeldig zijn en in principe niet door de familie of door anderen teruggedraaid kunnen worden.

Wanneer de betrokken patiënt zelf geen wilsverklaring heeft af kunnen leggen, kan, indien sprake is van ondragelijk en uitzichtloos lijden, een naaste een beslissing nemen over een der hierboven genoemde dingen. Behalve de naaste dient ook een commissie van deskundigen in dit geval een controlerende stem te hebben.

Wilsverklaringen als hier bedoeld, zijn slechts geldig wanneer zij zijn afgegeven in vrije wil. Het individu moet bewust een keuze hiervoor maken. Het is een inbreuk op de keuzevrijheid van individuen wanneer de overheid bepaalt, dat wanneer géén wilsverklaring is afgelegd, betrokkene toestemming heeft gegeven om donor te worden.

Draagmoederschap moet mogelijk zijn. Commercieel draagmoederschap blijkt in de praktijk echter zeer grote problemen voor het betrokken kind op te leveren. Voor commercieel draagmoederschap is derhalve geen plaats.

10.2.3 Onderzoeken

De rol van de overheid bij de tweede categorie vraagstukken is groter, aangezien hier niet zozeer de individuele vrijheid in het geding is als veeleer het collectieve belang op een zo geavanceerd mogelijke gezondheidszorg.

Genetische modificatie van eicellen heeft directe gevolgen voor het toekomstige individu en dient derhalve niet toegestaan te worden.

Klonen is tot op heden nog steeds in de onderzoeksfase. Onvoldoende bekend is wat de gevolgen zouden zijn wanneer mensen zouden worden gekloond. Onderzoek hierna dient mogelijk te zijn, daadwerkelijk klonen van een mens bij de huidige stand van zaken echter nog niet.

Het gebruik van *foetussen* als geneesmiddel of als materiaal voor onderzoek moet in beginsel zijn toegestaan, mits hiervoor uitdrukkelijke toestemming aanwezig is van de betrokken vrouw.

11. Buitenlands Beleid

11.1 Inleiding

De Europese Unie krijgt op het gebied van het buitenlandse beleid een belangrijke taak. Nederland behoudt niettemin een eigen verantwoordelijkheid op dit terrein. Leidraad voor het Nederlands handelen op dit terrein dient het eigen belang te zijn. Onder dit eigen belang moet het volgende worden verstaan: het handhaven van internationale vrede en veiligheid; het bevorderen van mondiale vrijhandel, en het streven naar ecologische stabiliteit.

11.1.1 Internationale vrede en veiligheid

Het handhaven van internationale vrede en veiligheid is een taak waarbij de Verenigde Naties (VN) een onvervangbare rol spelen. Deze rol moet gehandhaafd blijven en zo nodig worden uitgebreid. Het belangrijkste accent op dit terrein dient te liggen op preventief optreden. Militaire interventie is slechts de laatste optie. Tot een militaire operatie moet niet worden overgegaan zonder een duidelijk mandaat dat de manschappen ter plaatse in staat stelt om bij noodsituaties afdoende maatregelen te kunnen nemen.

Voor Nederland is naast de VN op dit terrein ook de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) van groot belang. De NAVO heeft reeds lang haar effectiviteit bewezen. Voorkomen moet worden dat deze organisatie aan slagkracht inboet. De ontwikkelingen binnen Europa op het terrein van militaire samenwerking zijn belangrijk. Europa moet in staat zijn om problemen op haar continent in beginsel zelf op te kunnen lossen. De Europese Defensie Identiteit (EDI) dient echter te worden ingebed in de NAVO. Dit betekent onder meer dat de planningscapaciteit van de NAVO niet door de EDI wordt gekopieerd. Tussen NAVO en EDI mag geen rivaliteit ontstaan.

De Europese en Atlantische militaire samenwerking is van groot belang. Echter, voorkomen moet worden, dat de Nederlandse overheid op enig moment niet langer de beschikking heeft over een eigen land-, zee- en luchtmacht. Deze drie krijgsmachtonderdelen vormen voor Nederland een verzekering tegen externe en eventuele interne dreigingen. Hoever de samenwerking ook gaat, -minimaal- een deel van de eigen krijgsmacht moet dus steeds onder direct bevel van de Nederlandse overheid staan.

Dit betekent overigens ook, dat binnen de NAVO Nederland een eigen zetel dient te behouden, aangezien zij uiteindelijk zelf verantwoordelijk is voor -minimaal- een deel van de krijgsmacht.

Wat betreft het vierde krijgsmachtonderdeel, de Koninklijke Marechaussee, deze dient te worden opgeheven. De taken die momenteel door dit onderdeel worden uitgevoerd kunnen heel wel over het Korps Landelijke Politiediensten en over de militaire politie van de landmacht worden verdeeld. Het instandhouden van een aparte positie en daarbij behorende bevelstructuur is onwenselijk.

11.1.2 Mondiale vrijhandel

Het bevorderen van mondiale vrijhandel is voor liberalen een vanzelfsprekendheid. De reeds in die richting gezette stappen moeten dan ook worden versterkt. Zowel Nederland zelf, als de Europese Unie moet zich hier volledig voor inzetten. Niettemin moet men realistisch blijven. Het liberaliseren van de wereldhandel veronderstelt dat de handelsbelemmeringen tweezijdig worden geslecht. Indien onze handelspartners niet bereid zijn om aan verdere liberalisering

van hun markt mee te werken, zal de keuze tussen een eenzijdige opheffing of handhaving van de handelsbelemmeringen moeten worden gemaakt op basis van realistische overwegingen.

De Europese Unie zelf is geen goed voorbeeld voor de rest van de wereld wat betreft de vrije markt. Weliswaar is de markt tussen de lidstaten geliberaliseerd, op de handel van de EU met derden rusten nog vele belemmeringen. De door de EU genomen protectionistische maatregelen waren bij de oprichting van de EU noodzakelijk, deze noodzaak is nu echter vervallen. De aan de buitengrenzen van Europa opgetrokken muren dienen zo snel mogelijk te worden verwijderd. Dit laat natuurlijk onverlet dat de EU regels kan en moet stellen met betrekking tot kwaliteitswaarborgen, bijvoorbeeld met betrekking tot voedsel.

11.1.3 Ecologische stabiliteit

Voor Nederland is het streven naar ecologische stabiliteit van groot belang. De milieuproblematiek vraagt echter als bijna geen ander onderwerp om een internationale oplossing. Helaas blijkt maar al te vaak dat het zoeken naar oplossingen op mondiaal niveau veel meer tijd vergt dan wenselijk is. Niettemin moet ecologie een substantieel onderdeel vormen van het Nederlandse en het Europese buitenlandse beleid.

11.1.4 Ontwikkelingssamenwerking

Ontwikkelingssamenwerking in de zin van directe financiële steun dient te worden afgeschaft, uitgezonderd noodhulp. Wel dient ontwikkelingssamenwerking in de zin van kennisoverdracht plaats te vinden. Ontwikkelingssamenwerking is niet effectief en noopt niet tot eigen initiatief.

Steun kan lopen via niet-gouvernementele organisaties. Deze organisaties kunnen geld ontvangen wanneer zij voldoen aan door de overheid gestelde criteria. Hiertoe moeten zij uiteraard voldoende controleerbaar zijn.